

Menon

St. 70a

[Μένων]: ἔχεις μοι εἰπεῖν, ὡς Σώκρατες, ἄρα διδακτὸν ἡ ἀρετή; ἢ οὐ διδακτὸν ἀλλ' ἀσκητόν; ἢ οὕτε ἀσκητὸν οὕτε μαθητόν, ἀλλὰ φύσει παραγίγνεται τοῖς ἀνθρώποις ἡ ἄλλω τινὶ τρόπῳ; ὡς Μένων, πρὸ τοῦ μὲν Θετταλοὶ εὔδοκιμοι ἦσαν ἐν τοῖς Ἑλλησιν καὶ ἐθαυμάζοντο ἐφ' ἵππικῇ τε καὶ πλούτῳ, [70b] νῦν δέ, ὡς ἐμοὶ δοκεῖ, καὶ ἐπὶ σοφίᾳ, καὶ οὐχ ἥκιστα οἱ τοῦ σοῦ ἔταίρου Ἀριστίππου πολῖται Λαρισαῖοι. τούτου δὲ ὑμῖν αἴτιός ἐστι Γοργίας· ἀφικόμενος γὰρ εἰς τὴν πόλιν ἐραστὰς ἐπὶ σοφίᾳ εἴληφεν Ἀλευαδῶν τε τοὺς πρώτους, ὃν ὁ σὸς ἐραστής ἐστιν Ἀρίστιππος, καὶ τῶν ἄλλων Θετταλῶν. καὶ δὴ καὶ τοῦτο τὸ ἔθος ὑμᾶς εἴθικεν, ἀφόβως τε καὶ μεγαλοπρεπῶς ἀποκρίνεσθαι ἐάν τις τι ἔρηται, ὥσπερ εἰκὸς τοὺς εἰδότας, [70c] ἄτε καὶ αὐτὸς παρέχων αὐτὸν ἐρωτᾶν τῶν Ἑλλήνων τῷ βουλομένῳ δτι ἀν τις βούληται, καὶ οὐδενὶ δτῷ οὐκ ἀποκρινόμενος.

St. 71a

[Σωκράτης]: ἐνθάδε δέ, ὡς φίλε Μένων, τὸ ἐναντίον περιέστηκεν· ὥσπερ αὐχμός τις τῆς σοφίας γέγονεν, καὶ κινδυνεύει ἐκ τῶνδε τῶν τόπων παρ' ὑμᾶς οἵχεσθαι ἡ σοφία. εἰ γοῦν τινα ἐθέλεις οὕτως ἐρέσθαι τῶν ἐνθάδε, οὐδὲν δστις οὐ γελάσεται καὶ ἔρει· ὡς ξένε, κινδυνεύω σοι δοκεῖν μακάριος τις εἶναι— ἀρετὴν γοῦν εἴτε διδακτὸν εἴθ' δτω τρόπῳ παραγίγνεται εἰδέναι— ἐγὼ δὲ τοσοῦτον δέω εἴτε διδακτὸν εἴτε μὴ διδακτὸν εἰδέναι, ὥστ' οὐδὲ αὐτὸς δτι ποτ' ἐστὶ τὸ παράπαν ἀρετὴ τυγχάνω εἰδώς. ἐγὼ [71b] οῦν καὶ αὐτός, ὡς Μένων, οὕτως ἔχω· συμπένομαι τοῖς πολίταις τούτου τοῦ πράγματος, καὶ ἐμαυτὸν καταμέμφομαι ὡς οὐκ εἰδώς περὶ ἀρετῆς τὸ παράπαν· δὲ δὲ μὴ οἶδα τις ἐστιν, πῶς ἀν δόποιόν γέ τι εἰδείνην; ἢ δοκεῖ σοι οἶόν τε εἶναι, δστις Μένωνα μὴ γιγνώσκει τὸ παράπαν δστις ἐστίν, τοῦτον εἰδέναι εἴτε καλὸς εἴτε πλούσιος εἴτε καὶ γενναῖός ἐστιν, εἴτε καὶ τάναντία τούτων; δοκεῖ σοι οἶόν τ' εἶναι; οὐκ ἔμοιγε. ἀλλὰ σύ, ὡς Σώκρατες, ἀληθῶς οὐδ' [71c] δτι ἀρετὴ ἐστιν οἶσθα, ἀλλὰ ταῦτα περὶ σοῦ καὶ οἶκαδε ἀπαγγέλλωμεν; μὴ μόνον γε, ὡς ἐταῖρε, ἀλλὰ καὶ δτι οὐδ' ἄλλω πω ἐνέτυχον εἰδότι, ὡς ἐμοὶ δοκῶ. τί δέ; Γοργίᾳ οὐκ ἐνέτυχες δτε ἐνθάδε ἦν; ἔγωγε. εἴτα οὐκ ἐδόκει σοι εἰδέναι; οὐ πάνυ εἰμὶ μνήμων, ὡς Μένων, ὥστε οὐκ ἔχω εἰπεῖν ἐν τῷ παρόντι πῶς μοι τότε ἐδοξεν. ἀλλ' Ἰσως ἐκεῖνός τε οἶδε, καὶ σὺ ἂν ἐκεῖνος ἔλεγε· ἀνάμνησον οῦν με [71d] πῶς ἔλεγεν. εἰ δὲ βούλει, αὐτὸς εἰπέ· δοκεῖ γὰρ δῆπου σοὶ ἄπερ ἐκείνω. ἔμοιγε. ἐκεῖνον μὲν τοίνυν ἔωμεν, ἐπειδὴ καὶ ἄπεστιν· σὺ δὲ αὐτός, ὡς πρὸς θεῶν, Μένων, τί φῆς ἀρετὴν εἶναι; εἴπον καὶ μὴ φθονήσῃς, ἵνα εὐτυχέστατον ψεῦσμα ἐψευσμένος ὡς, ἀν φανῆς σὺ μὲν εἰδώς καὶ Γοργίας, ἐγὼ δὲ εἰρηκῶς μηδενὶ πώποτε εἰδότι ἐντευχηκέναι.

St. 72a

[Σωκράτης]: ἀλλ' [71e] οὐ χαλεπόν, ὡς Σώκρατες, εἰπεῖν. πρῶτον μέν, εἰ βούλει ἀνδρὸς ἀρετήν, ὥρδιον, δτι αὐτὴ ἐστὶν ἀνδρὸς ἀρετή, ἵκανὸν εἶναι τὰ τῆς πόλεως πράττειν, καὶ πράττοντα τοὺς μὲν φίλους εῦ ποιεῖν, τοὺς δ' ἔχθροὺς κακῶς, καὶ αὐτὸν εὐλαβεῖσθαι μηδὲν τοιοῦτον παθεῖν. εἰ δὲ βούλει γυναικὸς ἀρετὴν, οὐ χαλεπὸν διελθεῖν, δτι δεῖ αὐτὴν τὴν οἰκίαν εῦ οἰκεῖν, σώζουσάν τε τὰ ἔνδον καὶ κατήκοον οῦσαν τοῦ ἀνδρός. καὶ ἄλλῃ ἐστὶν παιδὸς ἀρετή, καὶ θηλείας καὶ ἄρρενος, καὶ πρεσβυτέρου ἀνδρός, εἰ μὲν βούλει, ἔλευθέρου, εἰ δὲ βούλει, δούλου. καὶ ἄλλαι πάμπολλαι ἀρεταί εἰσιν, ὥστε οὐκ ἀπορία εἰπεῖν ἀρετῆς πέρι δτι ἐστίν· καθ' ἐκάστην γὰρ τῶν πράξεων καὶ τῶν ἡλικιῶν πρὸς ἔκαστον ἔργον ἐκάστῳ ἡμῶν ἡ ἀρετή ἐστιν, ὥσαύτως δὲ οἶμαι, ὡς Σώκρατες, καὶ ἡ κακία. πολλῇ γέ τινι εὐτυχίᾳ ἔοικα κεχρῆσθαι, ὡς Μένων, εἰ μίαν ζητῶν ἀρετὴν σμῆνός τι ἀνηγόρηκα ἀρετῶν παρὰ σὸν κείμενον. ἀτάρ, ὡς Μένων, κατὰ ταύτην τὴν εἰκόνα τὴν περὶ [72b] τὰ σμήνη, εἴ μου ἐρομένου μελίττης περὶ ούσιας δτι ποτ' ἐστίν, πολλὰς καὶ παντοδαπὰς ἔλεγες αὐτὰς εἶναι, τί ἀν ἀπεκρίνω μοι, εἴ σε ἡρόμην· ἄρα τούτῳ φῆς πολλὰς καὶ παντοδαπὰς εἶναι καὶ διαφερούσας ἀλλήλων, τῷ μελίττας εἶναι; ἢ τούτῳ μὲν οὐδὲν διαφέρουσιν, ἄλλω δέ τω, οἷον ἡ κάλλει ἢ μεγέθει ἢ ἄλλω τῷ τοιούτων; εἰπέ, τί ἀν ἀπεκρίνω οὕτως ἐρωτηθείς; τοῦτ' ἔγωγε,

ὅτι οὐδὲν διαφέρουσιν, ἡ μέλιτται εἰσίν, ἡ ἐτέρα τῆς ἐτέρας. εἰ [72c] οὖν εἴπον μετὰ ταῦτα· τοῦτο τούνυν μοι αὐτὸς εἰπέ, ὡς Μένων· ὡς οὐδὲν διαφέρουσιν ἀλλὰ ταύτον εἰσιν ἄπασαι, τί τοῦτο φὴς εἶναι; εἶχες δήπου ἄν τί μοι εἰπεῖν; ἔγωγε. οὕτω δὴ καὶ περὶ τῶν ἀρετῶν· κἄν εἰ πολλαὶ καὶ παντοδαπαί εἰσιν, ἐν γέ τι εἶδος ταύτον ἄπασαι ἔχουσιν δι’ ὃ εἰσὶν ἀρεταί, εἰς ὃ καλῶς που ἔχει ἀποβλέψαντα τὸν ἀποκρινόμενον τῷ ἐρωτήσαντι ἐκεῖνο δηλῶσαι, ὃ τυγχάνει οὗσα [72d] ἀρετή· ἡ οὐ μανθάνεις ὅτι λέγω; δοκῶ γέ μοι μανθάνειν· οὐ μέντοι ὡς βιόλομαί γέ πω κατέχω τὸ ἐρωτώμενον. πότερον δὲ περὶ ἀρετῆς μόνον σοι οὕτω δοκεῖ, ὡς Μένων, ἄλλη μὲν ἀνδρὸς εἶναι, ἄλλη δὲ γυναικός καὶ τῶν ἄλλων, ἡ καὶ περὶ ὑγιείας καὶ περὶ μεγέθους καὶ περὶ ἰσχύος ὡσαύτως; ἄλλη μὲν ἀνδρὸς δοκεῖ σοι εἶναι ὑγιεια, ἄλλη δὲ γυναικός; ἡ ταύτὸν πανταχοῦ εἶδός ἐστιν, ἐάνπερ ὑγιεια [72e] ἡ, ἐάντε ἐν ἀνδρὶ ἐάντε ἐν ἄλλῳ ὁτωσῦν ἡ; ἡ αὐτή μοι δοκεῖ ὑγιειά γε εἶναι καὶ ἀνδρὸς καὶ γυναικός. οὐκοῦν καὶ μέγεθος καὶ ἰσχύς; ἐάνπερ ἰσχυρὰ γυνὴ ἡ, τῷ αὐτῷ εἶδει καὶ τῇ αὐτῇ ἰσχύῃ ἰσχυρὰ ἔσται; τὸ γὰρ τῇ αὐτῇ τοῦτο λέγω· οὐδὲν διαφέρει πρὸς τὸ ἰσχὺς εἶναι ἡ ἰσχύς, ἐάντε ἐν ἀνδρὶ ἡ ἐάντε ἐν γυναικί. ἡ δοκεῖ τί σοι διαφέρειν; οὐκ ἔμοιγε.

St. 73a

[Σωκράτης]: ἡ δὲ ἀρετὴ πρὸς τὸ ἀρετὴ εἶναι διοίσει τι, ἐάντε ἐν παιδὶ ἡ ἐάντε ἐν πρεσβύτῃ, ἐάντε ἐν γυναικὶ ἐάντε ἐν ἀνδρὶ; ἔμοιγέ πως δοκεῖ, ὡς Σώκρατες, τοῦτο οὐκέτι ὅμοιον εἶναι τοῖς ἄλλοις τούτοις. τί δέ; οὐκ ἀνδρὸς μὲν ἀρετὴν ἔλεγες πόλιν εὖ διοικεῖν, γυναικός δὲ οἰκίαν; ἔγωγε. ἄρ τοι οἶόν τε εὖ διοικεῖν ἡ πόλιν ἡ οἰκίαν ἡ ἄλλο ὁτιοῦν, μὴ σωφρόνως καὶ δικαίως διοικοῦντα; οὐ δῆτα. οὐκοῦν [73b] ἄνπερ δικαίως καὶ σωφρόνως διοικῶσιν, δικαιοσύνη καὶ σωφροσύνη διοικήσουσιν; ἀνάγκη. τῶν αὐτῶν ἄρα ἀμφότεροι δέονται, εἴπερ μέλλουσιν ἀγαθοὶ εἶναι, καὶ ἡ γυνὴ καὶ ὁ ἀνήρ, δικαιοσύνης καὶ σωφροσύνης. φαίνονται. τί δὲ παῖς καὶ πρεσβύτης; μῶν ἀκόλαστοι ὄντες καὶ ἄδικοι ἀγαθοὶ ἄν ποτε γένοντο; οὐ δῆτα. ἄλλὰ σώφρονες καὶ δίκαιοι; [73c] ναί. πάντες ἄρ τοι θρωποί τῷ αὐτῷ τρόπῳ ἀγαθοὶ εἰσιν· τῶν αὐτῶν γὰρ τυχόντες ἀγαθοὶ γίγνονται. ζοικε. οὐκ ἂν δῆπου, εἴ γε μὴ ἡ αὐτὴ ἀρετὴ ἦν αὐτῶν, τῷ αὐτῷ ἂν τρόπῳ ἀγαθοὶ ἦσαν. οὐ δῆτα. ἐπειδὴ τούνυν ἡ αὐτὴ ἀρετὴ πάντων ἔστιν, πειρῶ εἰπεῖν καὶ ἀναμνησθῆναι τί αὐτό φησι Γοργίας εἶναι καὶ σὺ μετ’ ἐκείνου. τί ἄλλο γ’ ἡ ἀρχειν οἶόν τ’ εἶναι τῶν ἀνθρώπων; εἴπερ [73d] ἐν γέ τι ζητεῖς κατὰ πάντων. ἄλλα μὴν ζητῶ γε. ἄλλ’ ἄρα καὶ παιδὸς ἡ αὐτὴ ἀρετὴ, ὡς Μένων, καὶ δούλου, ἀρχειν οἷα τε εἶναι τοῦ δεσπότου, καὶ δοκεῖ σοι ἔτι ἀν δοῦλος εἶναι ὁ ἀρχων; οὐ πάνυ μοι δοκεῖ, ὡς Σώκρατες. οὐ γὰρ εἰκός, ὡς ἄριστε· ἔτι γὰρ καὶ τόδε σκόπει. ἀρχειν φὴς οἶόν τ’ εἶναι. οὐ προσθήσομεν αὐτόσε τὸ δικαίως, ἀδίκως δὲ μή; οἶμαι ἔγωγε· ἡ γὰρ δικαιοσύνη, ὡς Σώκρατες, ἀρετὴ ἔστιν. πότερον [73e] ἀρετή, ὡς Μένων, ἡ ἀρετή τις; πῶς τοῦτο λέγεις; ὡς περὶ ἄλλου ὁτουοῦν. οἶον, εἰ βιόλει, στρογγυλότητος πέρι εἴποιμ’ ἂν ἔγωγε ὅτι σχῆμά τι ἔστιν, οὐχ οὕτως ἀπλῶς ὅτι σχῆμα. διὰ ταῦτα δὲ οὕτως ἀν εἴποιμι, ὅτι καὶ ἄλλα ἔστι σχήματα. ὀρθῶς γε λέγων σύ, ἐπεὶ καὶ ἔγὼ λέγω οὐ μόνον δικαιοσύνην ἄλλα καὶ ἄλλας εἶναι ἀρετάς.

St. 74a

[Σωκράτης]: τίνας ταύτας; εἰπέ. οἶον καὶ ἔγώ σοι εἴποιμι ἀν καὶ ἄλλα σχήματα, εἴ με κελεύοις· καὶ σὺ οὖν ἔμοὶ εἰπὲ ἄλλας ἀρετάς. ἡ ἀνδρεία τούνυν ἔμοιγε δοκεῖ ἀρετὴ εἶναι καὶ σωφροσύνη καὶ σοφία καὶ μεγαλοπρέπεια καὶ ἄλλαι πάμπολλαι. πάλιν, ὡς Μένων, ταύτον πεπόνθαμεν· πολλὰς αὖ ηύρηκαμεν ἀρετὰς μίαν ζητοῦντες, ἄλλον τρόπον ἡ νυνδή· τὴν δὲ μίαν, ἡ διὰ πάντων τούτων ἔστιν, οὐ δυνάμεθα ἀνευρεῖν. οὐ γὰρ δύναμαί πω, ὡς Σώκρατες, ὡς σὺ ζητεῖς, μίαν [74b] ἀρετὴν λαβεῖν κατὰ πάντων, ὥσπερ ἐν τοῖς ἄλλοις. εἰκότως γε· ἄλλ’ ἔγὼ προθυμήσομαι, ἐὰν οἶός τ’ ὡς, ἡμᾶς προβιβάσαι. μανθάνεις γάρ που ὅτι οὔτωσὶ ἔχει περὶ παντός· εἴ τίς σε ἀνέροιτο τοῦτο ὃ νυνδή ἔγὼ ἔλεγον, τί ἔστιν σχῆμα, ὡς Μένων; εἰ αὐτῷ εἰπεῖς ὅτι στρογγυλότης, εἴ σοι εἴπεν ἄπερ ἔγώ, πότερον σχῆμα ἡ στρογγυλότης ἔστιν ἡ σχῆμα τι; εἰπεῖς δῆπου ἀν ὅτι σχῆμα τι. πάνυ γε. οὐκοῦν [74c] διὰ ταῦτα, ὅτι καὶ ἄλλα ἔστιν σχήματα; ναί. καὶ εἴ γε προσανηρώτα σε ὁποῖα, ἔλεγες ἄν; ἔγωγε. καὶ αὖ εἰ περὶ χρώματος ὡσαύτως ἀνήρετο ὅτι ἐστίν, καὶ εἰπόντος σου ὅτι τὸ λευκόν, μετὰ ταῦτα ὑπέλαβεν ὁ ἐρωτῶν· πότερον τὸ λευκὸν χρῶμα ἔστιν ἡ χρῶμα τι; εἰπεῖς ἀν ὅτι χρῶμά τι, διότι καὶ ἄλλα τυγχάνει ὄντα; ἔγωγε. καὶ εἴ γε σε ἐκέλευε λέγειν ἄλλα χρώματα, ἔλεγες ἀν

[74d] ἄλλα, ἀ οὐδὲν ἡττον τυγχάνει ὅντα χρώματα τοῦ λευκοῦ; ναί. εἰ οὖν ὥσπερ ἐγὼ μετήει τὸν λόγον, καὶ ἔλεγεν ὅτι ἀεὶ εἰς πολλὰ ἀφικνούμεθα, ἀλλὰ μὴ μοι οὕτως, ἀλλ’ ἐπειδὴ τὰ πολλὰ ταῦτα ἐνὶ τινι προσαγορεύεις ὄνόματι, καὶ φῆς οὐδὲν αὐτῶν ὅτι οὐ σχῆμα εἶναι, καὶ ταῦτα καὶ ἐναντία ὅντα ἀλλήλοις, ὅτι ἐστὶν τοῦτο ὃ οὐδὲν ἡττον κατέχει τὸ στρογγύλον ἢ τὸ εὔθυ, ὃ δὴ ὄνομάζεις σχῆμα καὶ [74e] οὐδὲν μᾶλλον φῆς τὸ στρογγύλον σχῆμα εἶναι ἢ τὸ εὔθυ; ἢ οὐχ οὕτω λέγεις; ἔγωγε. ἄρ’ οὖν, ὅταν οὕτω λέγης, τότε οὐδὲν μᾶλλον φῆς τὸ στρογγύλον εἶναι στρογγύλον ἢ εὔθυ, οὐδὲ τὸ εὔθυ εὔθυ ἢ στρογγύλον; οὐ δῆπου, ὡς Σώκρατες. ἀλλὰ μὴν σχῆμά γε οὐδὲν μᾶλλον φῆς εἶναι τὸ στρογγύλον τοῦ εὔθεος, οὐδὲ τὸ ἔτερον τοῦ εὔθεος. ἀληθῆ λέγεις.

St. 75a

[Μένων]: τί ποτε οὖν τοῦτο οὐ τοῦτο ὄνομά ἐστιν, τὸ σχῆμα; πειρῶ λέγειν. εἰ οὖν τῷ ἐρωτῶντι οὕτως ἢ περὶ σχήματος ἢ χρώματος εἴπεις ὅτι ἀλλ’ οὐδὲ μανθάνω ἔγωγε ὅτι βούλει, ὡς ἄνθρωπε, οὐδὲ οἶδα ὅτι λέγεις, ἵσως ἀν ἐθαύμασε καὶ εἴπειν· οὐ μανθάνεις ὅτι ζητῶ τὸ ἐπὶ πᾶσιν τούτοις ταύτον; ἢ οὐδὲ ἐπὶ τούτοις, ὡς Μένων, ἔχοις ἀν εἴπειν, εἴ τίς σε ἐρωτώ· τί ἐστιν ἐπὶ τῷ στρογγύλῳ καὶ εὔθεῃ καὶ ἐπὶ τοῖς ἄλλοις, ἀ δὴ σχήματα καλεῖς, ταύτον ἐπὶ πᾶσιν; πειρῶ εἰπεῖν, ἵνα καὶ γένηται σοι μελέτη πρὸς τὴν περὶ τῆς ἀρετῆς ἀπόκρισιν. μή, [75b] ἀλλὰ σύ, ὡς Σώκρατες, εἰπέ. βούλει σοι χαρίσωμαι; πάνυ γε. ἐθελήσεις οὖν καὶ σὺ ἐμοὶ εἰπεῖν περὶ τῆς ἀρετῆς; ἔγωγε. προθυμητέον τοίνυν· ἄξιον γάρ. πάνυ μὲν οὖν. φέρε δή, πειρώμεθά σοι εἰπεῖν τί ἐστιν σχῆμα. σκόπει οὖν εἰ τόδε ἀποδέχῃ αὐτὸ δεῖναι· ἐστω γὰρ δὴ ἡμῖν τοῦτο σχῆμα, ὃ μόνον τῶν ὄντων τυγχάνει χρώματι ἀεὶ ἐπόμενον. ἵκανῶς σοι, ἢ ἄλλως πως ζητεῖς; ἔγὼ γὰρ καὶ [75c] οὕτως ἀγαπῶν εἴ μοι ἀρετὴν εἴποις. ἀλλὰ τοῦτο γε εὕηθες, ὡς Σώκρατες. πῶς λέγεις; ὅτι σχῆμά πού ἐστιν κατὰ τὸν σὸν λόγον ὃ ἀεὶ χρόφεται. εἰεῖν· εἰ δὲ δὴ τὴν χρόαν τις μὴ φαίη εἰδέναι, ἀλλὰ ὡσαύτως ἀποροῦ ὥσπερ περὶ τοῦ σχήματος, τί ἀν οἵει σοι ἀποκεκρίσθαι; τάληθῇ ἔγωγε· καὶ εἰ μέν γε τῶν σοφῶν τις εἴη καὶ ἐριστικῶν τε καὶ ἀγωνιστικῶν ὁ ἐρόμενος, εἴποιμ’ ἀν αὐτῷ [75d] ὅτι ἐμοὶ μὲν εἴρηται· εἰ δὲ μὴ ὄρθως λέγω, σὸν ἔργον λαμβάνειν λόγον καὶ ἐλέγχειν. εἰ δὲ ὥσπερ ἐγὼ τε καὶ σὺ νυνὶ φίλοι ὄντες βούλοιντο ἀλλήλοις διαλέγεσθαι, δεῖ δὴ πραφτέρον πως καὶ διαλεκτικώτερον ἀποκρίνεσθαι. ἐστι δὲ ἵσως τὸ διαλεκτικώτερον μὴ μόνον τάληθῇ ἀποκρίνεσθαι, ἀλλὰ καὶ δι’ ἐκείνων ὡν ἀν προσομοιογῇ εἰδέναι ὃ ἐρωτώμενος. πειράσομαι δὴ καὶ ἔγω σοι οὕτως εἰπεῖν. λέγε [75e] γάρ μοι· τελευτὴν καλεῖς τι; τοιόνδε λέγω οἶνον πέρας καὶ ἔσχατον— πάντα ταῦτα ταύτον τι λέγω· ἵσως δ’ ἀν ἡμῖν Πρόδικος διαφέροιτο, ἀλλὰ σύ γέ που καλεῖς πεπεράνθαι τι καὶ τετελευτηκέναι— τὸ τοιοῦτον βούλομαι λέγειν, οὐδὲν ποικίλον. ἀλλὰ καλῶ, καὶ οἷμαι μανθάνειν δὲ λέγεις.

St. 76a

[Σωκράτης]: τί δ’; ἐπίπεδον καλεῖς τι, καὶ ἔτερον αὖ στερεόν, οἶον ταῦτα τὰ ἐν ταῖς γεωμετρίαις; ἔγωγε καλῶ. ἥδη τοίνυν ἀν μάθοις μου ἐκ τούτων σχῆμα ὃ λέγω. κατὰ γὰρ παντὸς σχήματος τοῦτο λέγω, εἰς δὲ τὸ στερεὸν περαίνει, τοῦτ’ εἶναι σχῆμα· ὅπερ ἀν συλλαβὼν εἴποιμι στερεοῦ πέρας σχῆμα εἶναι. τὸ δὲ χρώμα τί λέγεις, ὡς Σώκρατες; ὑβριστής γ’ εἴ, ὡς Μένων· ἀνδρὶ πρεσβύτῃ πράγματα προστάττεις ἀποκρίνεσθαι, αὐτὸς δὲ οὐκ ἐθέλεις ἀναμνησθεὶς [76b] εἰπεῖν ὅτι ποτε λέγει

Γοργίας ἀρετὴν εἶναι. ἀλλ’ ἐπειδάν μοι σὺ τοῦτ’ εἴπης, ὡς Σώκρατες, ἐρῶ σοι. καὶ κατακεκαλυμμένος τις γνοίη, ὡς Μένων, διαλεγομένου σου, ὅτι καλὸς εἴ καὶ ἐραστάι σοι ἔτι εἰσίν. τί δή; ὅτι οὐδὲν ἀλλ’ ἢ ἐπιτάττεις ἐν τοῖς λόγοις, ὅπερ ποιοῦσιν οἱ τρυφῶντες, ἄτε τυραννεύοντες ἔως ἀν ἔν ὥρᾳ [76c] ὥσιν, καὶ ἄμα ἐμοῦ ἵσως κατέγνωκας ὅτι εἰμὶ ἡττων τῶν καλῶν· χαριοῦμαι οὖν σοι καὶ ἀποκρινοῦμαι. πάνυ μὲν οὖν χάρισαι. βούλει οὖν σοι κατὰ Γοργίαν ἀποκρίνωμαι, ἢ ἀν σὺ μάλιστα ἀκολουθήσαις; βούλομαι· πῶς γὰρ οὕ; οὐκοῦν λέγετε ἀπορροάς τινας τῶν ὄντων κατὰ Ἐμπεδοκλέα; σφόδρα γε. καὶ πόρους εἰς οὓς καὶ δι’ ὧν αἱ ἀπορροαὶ πορεύονται; πάνυ γε. καὶ τῶν ἀπορροῶν τὰς μὲν ἀρμόττειν ἐνίοις τῶν [76d] πόρων, τὰς δὲ ἐλάττους ἢ μείζους εἶναι; ἐστι ταῦτα. οὐκοῦν καὶ ὅψιν καλεῖς τι; ἔγωγε. ἐκ τούτων δὴ σύνες ὅ τοι λέγω, ἔφη Πίνδαρος. ἐστιν γὰρ χρόα ἀπορροὴ σχημάτων ὅψει σύμμετρος καὶ αἰσθητός. ἄριστά μοι δοκεῖς, ὡς Σώκρατες, ταύτην τὴν ἀπόκρισιν εἴρηκέναι. ἵσως γάρ σοι κατὰ συνήθειαν εἴρηται· καὶ ἄμα οἷμαι ἐννοεῖς ὅτι ἔχοις ἀν ἔξ αὐτῆς εἰπεῖν καὶ φωνὴν δὲ ἔστι, καὶ [76e] ὀσμὴν καὶ ἄλλα πολλὰ τῶν τοιούτων. πάνυ μὲν οὖν.

τραγική γάρ ἐστιν, ὡς Μένων, ή ἀπόκρισις, ὥστε ἀρέσκει σοι μᾶλλον ἢ ἡ περὶ τοῦ σχήματος. ἔμοιγε. ἀλλ' οὐκ ἐστιν, ὡς παῖ Ἀλεξιδήμου, ώς ἐγὼ ἐμαυτὸν πείθω, ἀλλ' ἐκείνη βελτίων· οἶμαι δὲ οὐδ' ἂν σοὶ δόξαι, εἰ μή, ὥσπερ χθὲς ἔλεγες, ἀναγκαῖόν σοι ἀπιέναι πρὸ τῶν μυστηρίων, ἀλλ' εἰ περιμείναις τε καὶ μυηθείης.

St. 77a

[Μένων]: ἀλλὰ περιμένοιμ' ἂν, ὡς Σώκρατες, εἴ̄ μοι πολλὰ τοιαῦτα λέγοις. ἀλλὰ μὴν προθυμίας γε οὐδὲν ἀπολείψω, καὶ σοῦ ἔνεκα καὶ ἐμαυτοῦ, λέγων τοιαῦτα· ἀλλ' ὅπως μὴ οὐχ οἶός τ' ἔσομαι πολλὰ τοιαῦτα λέγειν. ἀλλ' ἵθι δὴ πειρῶ καὶ σὺ ἐμοὶ τὴν ὑπόσχεσιν ἀποδοῦναι, κατὰ ὅλου εἰπὼν ἀρετῆς πέρι ὅτι ἐστιν, καὶ παῦσαι πολλὰ ποιῶν ἐκ τοῦ ἐνός, ὅπερ φασὶ τοὺς συντρίβοντάς τι ἐκάστοτε οἱ σκώπτοντες, ἀλλὰ ἐάσας ὅλην καὶ ὑγιῆ εἰπὲ τί ἐστιν ἀρετή. τὰ δέ γε παραδείγματα [77b] παρ' ἔμοι εἴληφας. δοκεῖ τοίνυν μοι, ὡς Σώκρατες, ἀρετὴ εἶναι, καθάπερ ὁ ποιητὴς λέγει, χαίρειν τε καλοῖσι καὶ δύνασθαι· καὶ ἐγὼ τοῦτο λέγω ἀρετήν, ἐπιθυμοῦντα τῶν καλῶν δυνατὸν εἶναι πορίζεσθαι. ἄρα λέγεις τὸν τῶν καλῶν ἐπιθυμοῦντα ἀγαθῶν ἐπιθυμητὴν εἶναι; μάλιστά γε. ἄρα ὡς ὅντων τινῶν οἵ τῶν κακῶν ἐπιθυμοῦσιν, ἔτέρων δὲ οἵ τῶν ἀγαθῶν; [77c] οὐ πάντες, ὥριστε, δοκοῦσί σοι τῶν ἀγαθῶν ἐπιθυμεῖν; οὐκ ἔμοιγε. ἀλλὰ τινες τῶν κακῶν; ναί. οἰόμενοι τὰ κακὰ ἀγαθὰ εἶναι, λέγεις, ἢ καὶ γιγνώσκοντες ὅτι κακά ἐστιν ὅμως ἐπιθυμοῦσιν αὐτῶν; ἀμφότερα ἔμοιγε δοκοῦσιν. ἢ γὰρ δοκεῖ τίς σοι, ὡς Μένων, γιγνώσκων τὰ κακὰ ὅτι κακά ἐστιν ὅμως ἐπιθυμεῖν αὐτῶν; μάλιστα. τί ἐπιθυμεῖν λέγεις; ἢ γενέσθαι αὐτῷ; γενέσθαι· τί γὰρ ἄλλο; [77d] πότερον ἡγούμενος τὰ κακὰ ὡφελεῖν ἐκεῖνον ὡς ἂν γένηται, ἢ γιγνώσκων τὰ κακὰ ὅτι βλάπτει ὡς ἂν παρῇ; εἰσὶ μὲν οἵ ἡγούμενοι τὰ κακὰ ὡφελεῖν, εἰσὶν δὲ καὶ οἵ γιγνώσκοντες ὅτι βλάπτει. ἢ καὶ δοκοῦσί σοι γιγνώσκειν τὰ κακὰ ὅτι κακά ἐστιν οἱ ἡγούμενοι τὰ κακὰ ὡφελεῖν; οὐ πάνυ μοι δοκεῖ τοῦτο γε. οὐκοῦν δῆλον ὅτι οὕτοι μὲν οὖ τῶν κακῶν ἐπιθυμοῦσιν, οἱ [77e] ἀγνοοῦντες αὐτά, ἀλλὰ ἐκεῖνων ἀ ποντο ἀγαθὰ εἶναι δῆλον ὅτι τῶν ἀγαθῶν ἐπιθυμοῦσιν. ἢ οὕ; κινδυνεύουσιν οὕτοί γε. τί δέ; οἱ τῶν κακῶν μὲν ἐπιθυμοῦντες, ώς φῆς σύ, ἡγούμενοι δὲ τὰ κακὰ βλάπτειν ἐκεῖνον ὡς ἂν γίγνηται, γιγνώσκουσιν δῆπου ὅτι βλαβήσονται ὑπ' αὐτῶν;

St. 78a

[Μένων]: ἀνάγκη. ἀλλὰ τοὺς βλαπτομένους οὕτοι οὐκ οἴονται ἀθλίους εἶναι καθ' ὅσον βλάπτονται; καὶ τοῦτο ἀνάγκη. τοὺς δὲ ἀθλίους οὐ κακοδαίμονας; οἶμαι ἔγωγε. ἐστιν οὖν ὅστις βούλεται ἄθλιος καὶ κακοδαίμων εἶναι; οὕ μοι δοκεῖ, ὡς Σώκρατες. οὐκ ἄρα βούλεται, ὡς Μένων, τὰ κακὰ οὐδείς, εἴπερ μὴ βούλεται τοιοῦτος εἶναι. τί γὰρ ἄλλο ἐστὶν ἄθλιον εἶναι ἢ ἐπιθυμεῖν τε τῶν κακῶν καὶ κτᾶσθαι; κινδυνεύεις ἀληθῆ [78b] λέγειν, ὡς Σώκρατες· καὶ οὐδεὶς βούλεσθαι τὰ κακά. οὐκοῦν νυνδὴ ἔλεγες ὅτι ἐστιν ἢ ἀρετὴ βούλεσθαι τε τάγαθὰ καὶ δύνασθαι; εἴπον γάρ. οὐκοῦν τοῦ λεχθέντος τὸ μὲν βούλεσθαι πᾶσιν ὑπάρχει, καὶ ταύτη γε οὐδὲν ὁ ἔτερος τοῦ ἔτέρου βελτίων; φαίνεται. ἀλλὰ δῆλον ὅτι εἴπερ ἐστὶ βελτίων ἄλλος ἄλλου, κατὰ τὸ δύνασθαι ἂν εἴη ἀμείνων. πάνυ γε. τοῦτ' ἐστιν ἄρα, ώς ξοικε, κατὰ τὸν σὸν λόγον ἀρετή, δύναμις [78c] τοῦ πορίζεσθαι τάγαθά. παντάπασί μοι δοκεῖ, ὡς Σώκρατες, οὕτως ἔχειν ώς σὺ νῦν ὑπολαμβάνεις. Ἰδωμεν δὴ καὶ τοῦτο εἰ ἀληθὲς λέγεις· ἵσως γὰρ ἂν εὖ λέγοις. τάγαθὰ φῆς οἶόν τ' εἶναι πορίζεσθαι ἀρετὴν εἶναι; ἔγωγε. ἀγαθὰ δὲ καλεῖς οὐχὶ οἶον ὑγίειάν τε καὶ πλοῦτον; καὶ χρυσὸν λέγω καὶ ἀργύριον κτᾶσθαι καὶ τιμὰς ἐν πόλει καὶ ἀρχάς. μὴ ἄλλ' ἄττα λέγεις τάγαθὰ ἢ τὰ τοιαῦτα; οὔκ, ἀλλὰ πάντα [78d] λέγω τὰ τοιαῦτα. εἴεν· χρυσὸν δὲ δὴ καὶ ἀργύριον πορίζεσθαι ἀρετή ἐστιν, ώς φησι Μένων ὁ τοῦ μεγάλου βασιλέως πατρικὸς ξένος. πότερον προστιθεῖς τούτῳ τῷ πόρῳ, ὡς Μένων, τὸ δικαίως καὶ ὁσίως, ἢ οὐδέν σοι διαφέρει, ἀλλὰ κὰν ἀδίκως τις αὐτὰ πορίζηται, δύμοίως σὺ αὐτὰ ἀρετὴν καλεῖς; οὐ δῆπου, ὡς Σώκρατες. ἀλλὰ κακίαν. πάντως δῆπου. δεῖ ἄρα, ώς ξοικε, τούτῳ τῷ πόρῳ δικαιοσύνην ἢ σωφροσύνην ἢ ὁσιότητα [78e] προσεῖναι, ἢ ἄλλο τι μόριον ἀρετῆς· εἰ δὲ μή, οὐκ ἐσται ἀρετή, καίπερ ἐκπορίζουσα τάγαθά. πῶς γὰρ ἄνευ τούτων ἀρετὴ γένοιτ' ἂν; τὸ δὲ μὴ ἐκπορίζειν χρυσὸν καὶ ἀργύριον, ὅταν μὴ δίκαιον ἦ, μήτε αὐτῷ μήτε ἄλλῳ, οὐκ ἀρετὴ καὶ αὕτη ἐστὶν ἢ ἀπορία; φαίνεται.

St. 79a

[Σωκράτης]: ούδεν ἄρα μᾶλλον ὁ πόρος τῶν τοιούτων ἀγαθῶν ἡ ἡ ἀπορία ἀρετὴ ἀν εἴη, ἀλλά, ὡς ἔοικεν, ὃ μὲν ἀν μετὰ δικαιοσύνης γίγνηται, ἀρετὴ ἔσται, ὃ δ' ἀν ἄνευ πάντων τῶν τοιούτων, κακία. δοκεῖ μοι ἀναγκαῖον εἶναι ὡς λέγεις. οὐκοῦν τούτων ἔκαστον ὀλίγον πρότερον μόριον ἀρετῆς ἔφαμεν εἶναι, τὴν δικαιοσύνην καὶ σωφροσύνην καὶ πάντα τὰ τοιαῦτα; ναί. εἰτα, ὡς Μένων, παίζεις πρός με; τί δῆ, ὡς Σώκρατες; ὅτι ἄρτι ἐμοῦ δεηθέντος σου μὴ καταγνύναι μηδὲ κερματίζειν τὴν ἀρετήν, καὶ δόντος παραδείγματα καθ' ἂ δέοι ἀποκρίνεσθαι, τούτου μὲν ἡμέλησας, λέγεις δέ μοι ὅτι ἀρετή ἔστιν [79b] οὗτον τὸν εἶναι τάγαθὰ πορίζεσθαι μετὰ δικαιοσύνης· τοῦτο δὲ φῆς μόριον ἀρετῆς εἶναι; ἔγωγε. οὐκοῦν συμβαίνει ἐξ ὧν σὺ ὅμοιογεῖς, τὸ μετὰ μορίου ἀρετῆς πράττειν ὅτι ἀν πράττῃ, τοῦτο ἀρετὴν εἶναι· τὴν γὰρ δικαιοσύνην μόριον φῆς ἀρετῆς εἶναι, καὶ ἔκαστα τούτων. τί οὖν δῆ τοῦτο λέγω; ὅτι ἐμοῦ δεηθέντος ὅλον εἰπεῖν τὴν ἀρετήν, αὐτὴν μὲν πολλοῦ δεῖς εἰπεῖν ὅτι ἔστιν, πᾶσαν δὲ φῆς πρᾶξιν ἀρετὴν εἶναι, ἔάνπερ μετὰ μορίου ἀρετῆς [79c] πράττηται, ὥσπερ εἰρηκὼς ὅτι ἀρετή ἔστιν τὸ ὅλον καὶ ἡδη γνωσομένου ἐμοῦ, καὶ ἐὰν σὺ κατακερματίζης αὐτὴν κατὰ μόρια. δεῖται οὖν σοι πάλιν ἐξ ἀρχῆς, ὡς ἐμοὶ δοκεῖ, τῆς αὐτῆς ἐρωτήσεως, ὡς φίλε Μένων, τί ἔστιν ἀρετή, εἰ μετὰ μορίου ἀρετῆς πᾶσα πρᾶξις ἀρετὴ ἀν εἴη; τοῦτο γάρ ἔστιν λέγειν, ὅταν λέγη τις, ὅτι πᾶσα ἡ μετὰ δικαιοσύνης πρᾶξις ἀρετὴ ἔστιν. ἡ οὐ δοκεῖ σοι πάλιν δεῖσθαι τῆς αὐτῆς ἐρωτήσεως, ἀλλ' οὔτε τινὰ εἰδέναι μόριον ἀρετῆς ὅτι ἔστιν, αὐτὴν μὴ εἰδότα; οὐκ ἔμοιγε δοκεῖ. εἰ [79d] γὰρ καὶ μέμνησαι, ὅτ' ἔγω σοι ἄρτι ἀπεκρινάμην περὶ τοῦ σχήματος, ἀπεβάλλομέν που τὴν τοιαύτην ἀπόκρισιν τὴν διὰ τῶν ἔτι ζητουμένων καὶ μήπω ὄμοιογημένων ἐπιχειροῦσαν ἀποκρίνεσθαι. καὶ ὄρθως γε ἀπεβάλλομεν, ὡς Σώκρατες. μὴ τοίνυν, ὡς ἄριστε, μηδὲ σὺ ἔτι ζητουμένης ἀρετῆς ὅλης ὅτι ἔστιν οὕτου διὰ τῶν ταύτης μορίων ἀποκρινόμενος δηλώσειν αὐτὴν ὁτῳοῦν, ἡ ἄλλο ὅτιοῦν τούτω τῷ αὐτῷ τρόπῳ [79e] λέγων, ἀλλὰ πάλιν τῆς αὐτῆς δεήσεσθαι ἐρωτήσεως, τίνος δοκεῖς ἀρετῆς λέγεις ἂ λέγεις· ἡ ούδεν σοι δοκῶ λέγειν; ἔμοιγε δοκεῖς ὄρθως λέγειν. ἀπόκριναι τοίνυν πάλιν ἐξ ἀρχῆς· τί φῆς ἀρετὴν εἶναι καὶ σὺ καὶ ὁ ἔταῖρός σου;

St. 80a

[Μένων]: ὡς Σώκρατες, ἥκουον μὲν ἔγωγε πρὶν καὶ συγγενέσθαι σοι ὅτι σὺ ούδεν ἄλλο ἡ αὐτός τε ἀπορεῖς καὶ τοὺς ἄλλους ποιεῖς ἀπορεῖν· καὶ νῦν, ὡς γέ μοι δοκεῖς, γοητεύεις με καὶ φαρμάττεις καὶ ἀτεχνῶς κατεπάδεις, ὥστε μεστὸν ἀπορίας γεγονέναι. καὶ δοκεῖς μοι παντελῶς, εἰ δεῖ τι καὶ σκῶψαι, ὄμοιότατος εἶναι τό τε εἶδος καὶ τάλλα ταύτη τῇ πλατείᾳ νάρκη τῇ θαλαττίᾳ· καὶ γὰρ αὐτῇ τὸν ἀεὶ πλησιάζοντα καὶ ἀπόμενον ναρκᾶν ποιεῖ, καὶ σὺ δοκεῖς μοι νῦν ἐμὲ τοιοῦτόν τι πεποιηκέναι, ναρκᾶν· ἀληθῶς γὰρ ἔγωγε καὶ τὴν [80b] ψυχὴν καὶ τὸ στόμα ναρκῶ, καὶ οὐκ ἔχω ὅτι ἀποκρινώματί σοι. καίτοι μυριάκις γε περὶ ἀρετῆς παμπόλλους λόγους εἴρηκα καὶ πρὸς πολλούς, καὶ πάνυ εὖ, ὡς γε ἐμαυτῷ ἐδόκουν· νῦν δὲ ούδ' ὅτι ἔστιν τὸ παράπαν ἔχω εἰπεῖν. καί μοι δοκεῖς εὖ βουλεύεσθαι οὐκ ἐκπλέων ἐνθένδε ούδ' ἀποδημῶν· εἰ γὰρ ξένος ἐν ἄλλῃ πόλει τοιαῦτα ποιῶς, τάχ' ἀν ὡς γόης ἀποχθείης πανοῦργος εἴ, ὡς Μένων, καὶ ὀλίγου ἐξηπάτησάς με. τί μάλιστα, ὡς Σώκρατες; γιγνώσκω [80c] οῦν ἔνεκά με ἥκασας. τίνος δῆ οὔτε; ἵνα σε ἀντεικάσω. ἔγω δὲ τοῦτο οἵδα περὶ πάντων τῶν καλῶν, ὅτι χαίρουσιν εἰκαζόμενοι— λυσιτελεῖ γὰρ αὐτοῖς· καλαὶ γὰρ οἴμαι τῶν καλῶν καὶ αἱ εἰκόνες— ἀλλ' οὐκ ἀντεικάσομαί σε. ἔγω δέ, εἰ μὲν ἡ νάρκη αὐτὴ ναρκῶσα οὕτω καὶ τοὺς ἄλλους ποιεῖ ναρκᾶν, ἔοικα αὐτῇ· εἰ δὲ μή, οὔ. οὐ γὰρ εὐπορῶν αὐτὸς τοὺς ἄλλους ποιῶ ἀπορεῖν, ἀλλὰ παντὸς μᾶλλον αὐτὸς ἀπορῶν οὕτως καὶ τοὺς ἄλλους ποιῶ ἀπορεῖν. [80d] καὶ νῦν περὶ ἀρετῆς δὲ ἔστιν ἔγω μὲν οὐκ οἵδα, σὺ μέντοι ἵσως πρότερον μὲν ἥδησθα πρὶν ἔμοῦ ἄψασθαι, νῦν μέντοι ὅμοιος εἴ οὐκ εἰδότι. ὅμως δὲ ἐθέλω μετὰ σοῦ σκέψασθαι καὶ συζητῆσαι ὅτι ποτέ ἔστιν. καὶ τίνα τρόπον ζητήσεις, ὡς Σώκρατες, τοῦτο δὲ μὴ οἴσθα τὸ παράπαν ὅτι ἔστιν; ποῖον γὰρ ὧν οὐκ οἴσθα προθέμενος ζητήσεις; ἡ εἰ καὶ ὅτι μάλιστα ἐντύχοις αὐτῷ, πῶς εἴση ὅτι τοῦτό ἔστιν δὲ σὺ οὐκ ἥδησθα; μανθάνω [80e] οἶον βούλει λέγειν, ὡς Μένων. ὄρας τοῦτον ὡς ἐριστικὸν λόγον κατάγεις, ὡς οὐκ ἄρα ἔστιν ζητεῖν ἀνθρώπῳ οὕτε δὲ οἴδε οὕτε δὲ μὴ οἴδε; οὕτε γὰρ ἀν ὅ γε οἴδεν ζητοῖ— οἴδεν γάρ, καὶ ούδεν δεῖ τῷ γε τοιούτῳ ζητήσεως— οὕτε δὲ μὴ οἴδεν— ούδεν γὰρ οἴδεν ὅτι ζητήσει.

St. 81a

[Μένων]: ούκοιν καλῶς σοι δοκεῖ λέγεσθαι ὁ λόγος οὗτος, ὡς Σώκρατες; οὐκ ἔμοιγε. ἔχεις λέγειν ὅπη;
ἔγωγε· ἀκήκοα γὰρ ἀνδρῶν τε καὶ γυναικῶν σοφῶν περὶ τὰ θεῖα πράγματα— τίνα λόγον λεγόντων;
ἀλληθῆ, ἔμοιγε δοκεῖν, καὶ καλόν. τίνα τοῦτον, καὶ τίνες οἱ λέγοντες; οἱ μὲν λέγοντές εἰσι τῶν
ἱερέων τε καὶ τῶν ἱερειῶν ὅσοις μεμέληκε περὶ ὧν μεταχειρίζονται λόγον οἵοις τ' εἶναι διδόναι.
[81b] λέγει δὲ καὶ Πίνδαρος καὶ ἄλλοι πολλοὶ τῶν ποιητῶν ὅσοι θεῖοί εἰσιν. ἀ δὲ λέγουσιν, ταυτὶ
ἔστιν· ἀλλὰ σκόπει εἴ σοι δοκοῦσιν ἀληθῆ λέγειν. φασὶ γὰρ τὴν ψυχὴν τοῦ ἀνθρώπου εἶναι
ἀθάνατον, καὶ τοτὲ μὲν τελευτᾶν— ὃ δὴ ἀποθνήσκειν καλοῦσι— τοτὲ δὲ πάλιν γίγνεσθαι,
ἀπόλλυσθαι δ' οὐδέποτε· δεῖν δὴ διὰ ταῦτα ὡς ὀσιώτατα διαβιῶνται τὸν βίον· οἵσιν γὰρ ἀν—

Φερσεφόνα ποινὰν παλαιοῦ πένθεος
δέξεται, εἰς τὸν ὕπερθεν ἄλιον κείνων ἐνάτῳ ἔτεϊ
ἀνδιδοῖ ψυχὰς πάλιν,
ἐκ τῶν βασιλῆς ἀγανοὶ¹
καὶ σθένει κραιποὶ σοφίᾳ τε μέγιστοι
ἄνδρες αὔξοντ'. ἐς δὲ τὸν λοιπὸν χρόνον ἥρωες ἀγνοὶ πρὸς ἀνθρώπων καλεῦνται.

Pind. fr. 133 Bergk

[Μένων]: ἄτε οὖν ἡ ψυχὴ ἀθάνατός τε οὕσα καὶ πολλάκις γεγονυῖα, καὶ ἐωρακυῖα καὶ τὰ ἐνθάδε καὶ τὰ ἐν
Ἄιδου καὶ πάντα χρήματα, οὐκ ἔστιν ὅτι οὐ μεμάθηκεν· ὥστε οὐδὲν θαυμαστὸν καὶ περὶ ἀρετῆς
καὶ περὶ ἄλλων οἴον τ' εἶναι αὐτὴν ἀναμνησθῆναι, ἦ γε καὶ πρότερον ἡπίστατο. ἄτε γὰρ τῆς
φύσεως ἀπάσης [81d] συγγενοῦς οὕσης, καὶ μεμαθηκυῖας τῆς ψυχῆς ἄπαντα, οὐδὲν κωλύει ἐν μόνον
ἀναμνησθέντα— ὃ δὴ μάθησιν καλοῦσιν ἀνθρωποι— τάλλα πάντα αὐτὸν ἀνευρεῖν, ἔάν τις ἀνδρεῖος
ἢ καὶ μὴ ἀποκάμψῃ ζητῶν· τὸ γὰρ ζητεῖν ἄρα καὶ τὸ μανθάνειν ἀνάμνησις ὅλον ἔστιν. οὕκουν δεῖ
πείθεσθαι τούτῳ τῷ ἐριστικῷ λόγῳ· οὗτος μὲν γὰρ ἀνήματος ἀργοὺς ποιήσειν καὶ ἔστιν τοῖς
μαλακοῖς τῶν ἀνθρώπων ἡδὺς ἀκοῦσαι, δεῖ δὲ [81e] ἐργατικούς τε καὶ ζητητικούς ποιεῖ· ὡς ἐγὼ
πιστεύων ἀληθεῖ εἶναι ἐθέλω μετὰ σοῦ ζητεῖν ἀρετὴν ὅτι ἔστιν. ναί, ὡς Σώκρατες· ἀλλὰ πῶς λέγεις
τοῦτο, ὅτι οὐ μανθάνομεν, ἀλλὰ ἦν καλοῦμεν μάθησιν ἀνάμνησίς ἔστιν; ἔχεις με τοῦτο διδάξαι ὡς
οὕτως ἔχει;

St. 82a

[Σωκράτης]: καὶ ἄρτι εἶπον, ὡς Μένων, ὅτι πανοῦργος εἴ, καὶ νῦν ἐρωτᾷς εἰ ἔχω σε διδάξαι, δῆς οὐ φημι
διδαχὴν εἶναι ἀλλ' ἀνάμνησιν, ἵνα δὴ εὐθὺς φαίνωμαι αὐτὸς ἐμαυτῷ τάνατία λέγων. οὐ μὰ τὸν
Δία, ὡς Σώκρατες, οὐ πρὸς τοῦτο βλέψας εἶπον, ἀλλ' ὑπὸ τοῦ ζητούσης· ἀλλ' εἴ πώς μοι ἔχεις
ἐνδείξασθαι ὅτι ἔχει ὕσπερ λέγεις, ἔνδειξαι. ἀλλ' ἔστι μὲν οὐ ράφιον, δῆμως δὲ ἐθέλω προθυμηθῆναι
σοῦ ἔνεκα. ἀλλά μοι προσκάλεσον τῶν πολλῶν ἀκολούθων [82b] τουτωνὶ τῶν σαυτοῦ ἔνα, ὅντινα
βιούλει, ἵνα ἐν τούτῳ σοι ἐπιδείξωμαι. πάνυ γε. δεῦρο πρόσελθε. Ἐλλην μέν ἔστι καὶ ἐλληνίζει;
πάνυ γε σφόδρα, οἰκογενῆς γε. πρόσεχε δὴ τὸν νοῦν ὄπότερ' ἂν σοι φαίνηται, ἢ ἀναμιμησκόμενος
ἢ μανθάνων παρ' ἐμοῦ. ἀλλὰ προσέξω. εἰπὲ δῆ μοι, ὡς παῖ, γιγνώσκεις τετράγωνον χωρίον ὅτι
τοιοῦτόν ἔστιν; ἔγωγε. ἔστιν οὖν τετράγωνον [82c] χωρίον ἵσας ἔχον τὰς γραμμὰς ταύτας πάσας,
τέτταρας οὕσας; πάνυ γε. οὐ καὶ ταυταὶ τὰς διὰ μέσου ἔστιν ἵσας ἔχον; ναί. οὐκοῦν εἴη ἀν
τοιοῦτον χωρίον καὶ μεῖζον καὶ ἔλαττον; πάνυ γε. εἰ οὖν εἴη αὕτη ἡ πλευρὰ δυοῖν ποδοῖν καὶ
αὕτη δυοῖν, πόσων ἀν εἴη ποδῶν τὸ ὅλον; ὕδε δὲ σκόπει· εἴ ἦν ταύτη δυοῖν ποδοῖν, ταύτη δὲ
ἐνὸς ποδὸς μόνον, ἄλλο τι ἄπαξ ἀν ἦν δυοῖν ποδοῖν τὸ χωρίον; ναί. [82d] ἐπειδὴ δὲ δυοῖν ποδοῖν
καὶ ταύτη, ἄλλο τι ἦ δις δυοῖν γίγνεται; γίγνεται. δυοῖν ἄρα δις γίγνεται ποδῶν; ναί. πόσοι οὖν
εἰσιν οἱ δύο δις πόδες; λογισάμενος εἰπέ. τέτταρες, ὡς Σώκρατες. οὐκοῦν γένοιτ' ἀν τούτου τοῦ
χωρίου ἔτερον διπλάσιον, τοιοῦτον δέ, ἵσας ἔχον πάσας τὰς γραμμὰς ὕσπερ τοῦτο; ναί. πόσων οὖν
ἔσται ποδῶν; ὀκτώ. φέρε δή, πειρῶ μοι εἰπεῖν πηλίκη τις ἔσται [82e] ἐκείνου ἡ γραμμὴ ἐκάστη. ή
μὲν γὰρ τοῦδε δυοῖν ποδοῖν· τί δὲ ἡ ἐκείνου τοῦ διπλασίου; δῆλον δή, ὡς Σώκρατες, ὅτι διπλασία.

όρας, ὡς Μένων, ώς ἔγω τοῦτον οὐδὲν διδάσκω, ἀλλ' ἐρωτῶ πάντα; καὶ νῦν οὗτος οἰεται εἰδέναι ὅποια ἔστιν ἀφ' ἣς τὸ ὀκτώπουν χωρίον γενήσεται· ἢ οὐ δοκεῖ σοι; ἔμοιγε. οἶδεν οὖν; οὐ δῆτα. οἰεται δέ γε ἀπὸ τῆς διπλασίας; ναί.

St. 83a

[Μένων]: Θεῶ δὴ αὐτὸν ἀναμιμνησκόμενον ἐφεξῆς, ώς δεῖ ἀναμιμνήσκεσθαι. σὺ δέ μοι λέγε· ἀπὸ τῆς διπλασίας γραμμῆς φῆς τὸ διπλάσιον χωρίον γίγνεσθαι; τοιόνδε λέγω, μὴ ταύτη μὲν μακρόν, τῇ δὲ βραχύ, ἀλλὰ ἵσον πανταχῇ ἔστω ὥσπερ τουτί, διπλάσιον δὲ τούτου, ὀκτώπουν· ἀλλ' ὅρα εἰ ἔτι σοι ἀπὸ τῆς διπλασίας δοκεῖ ἔσεσθαι. ἔμοιγε. οὔκοῦν διπλασία αὕτη ταύτης γίγνεται, ἀν ἐτέραν τοσαύτην προσθῶμεν ἐνθένδε; πάνυ γε. ἀπὸ ταύτης δή, φῆς, ἔσται τὸ ὀκτώπουν χωρίον, ἀν τέτταρες τοσαῦται γένωνται; [83b] ναί. ἀναγραψώμεθα δὴ ἀπ' αὐτῆς ἵσας τέτταρας. ἄλλο τι ἢ τουτὶ ἀν εἴη ὁ φῆς τὸ ὀκτώπουν εἶναι; πάνυ γε. οὔκοῦν ἐν αὐτῷ ἔστιν ταυτὶ τέτταρα, ὃν ἔκαστον ἵσον τούτῳ ἔστιν τῷ τετράποδι; ναί. πόσον οὖν γίγνεται; οὐ τετράκις τοσοῦτον; πῶς δ' οὐ; διπλάσιον οὖν ἔστιν τὸ τετράκις τοσοῦτον; οὐ μὰ Δία. ἀλλὰ ποσαπλάσιον; τετραπλάσιον. ἀπὸ τῆς διπλασίας ἄρα, [83c] ὡς παῖ, οὐ διπλάσιον ἀλλὰ τετραπλάσιον γίγνεται χωρίον. ἀληθῆ λέγεις. τεττάρων γὰρ τετράκις ἔστιν ἐκκαίδεκα. οὐχί; ναί. ὀκτώπουν δ' ἀπὸ ποίας γραμμῆς; οὐχὶ ἀπὸ μὲν ταύτης τετραπλάσιον; φημί. τετράπουν δὲ ἀπὸ τῆς ἡμισέας ταυτησὶ τουτί; ναί. εἴεν· τὸ δὲ ὀκτώπουν οὐ τοῦδε μὲν διπλάσιόν ἔστιν, τούτου δὲ ἡμισυ; ναί. οὐκ ἀπὸ μὲν μεζονος ἔσται ἢ τοσαύτης γραμμῆς, ἀπὸ ἑλάττονος δὲ ἢ τοσησδί; [83d] ἢ οὐ; ἔμοιγε δοκεῖ οὕτω. καλῶς· τὸ γάρ σοι δοκοῦν τοῦτο ἀποκρίνου. καί μοι λέγε· οὐχ ἦδε μὲν δυοῖν ποδοῖν ἦν, ἢ δὲ τεττάρων; ναί. δεῖ ἄρα τὴν τοῦ ὀκτώποδος χωρίου γραμμὴν μείζω μὲν εἶναι τῆσδε τῆς δίποδος, ἑλάττω δὲ τῆς τετράποδος. δεῖ. πειρῶ [83e] δὴ λέγειν πηλίκην τινὰ φῆς αὐτὴν εἶναι. τρίποδα. οὔκοῦν ἄνπερ τρίπους ἦ, τὸ ἡμισυ ταύτης προσληψόμεθα καὶ ἔσται τρίπους; δύο μὲν γὰρ οἶδε, ὁ δὲ εἶς· καὶ ἐνθένδε ὡσαύτως δύο μὲν οἶδε, ὁ δὲ εἶς· καὶ γίγνεται τοῦτο τὸ χωρίον ὁ φῆς. ναί. οὔκοῦν ἀν ἢ τῆδε τριῶν καὶ τῆδε τριῶν, τὸ ὄλον χωρίον τριῶν τρὶς ποδῶν γίγνεται; φαίνεται. τρεῖς δὲ τρὶς πόσοι εἰσὶ πόδες; ἐννέα. ἔδει δὲ τὸ διπλάσιον πόσων εἶναι ποδῶν; ὀκτώ. οὐδ' ἄρ' ἀπὸ τῆς τρίποδός πω τὸ ὀκτώπουν χωρίον γίγνεται. οὐ δῆτα.

St. 84a

[Παιᾶς]: ἀλλ' ἀπὸ ποίας; πειρῶ ἡμῖν εἰπεῖν ἀκριβῶς· καὶ εἰ μὴ βούλει ἀριθμεῖν, ἀλλὰ δεῖξον ἀπὸ ποίας. ἀλλὰ μὰ τὸν Δία, ὡς Σώκρατες, ἔγωγε οὐκ οἶδα. ἐννοεῖς αὖ, ὡς Μένων, οὐ ἔστιν ἦδη βαδίζων ὅδε τοῦ ἀναμιμνήσκεσθαι; ὅτι τὸ μὲν πρῶτον ἦδει μὲν οὕ, ἡτις ἔστιν ἡ τοῦ ὀκτώποδος χωρίου γραμμή, ὥσπερ οὐδὲ νῦν πι ποιεῖν, ἀλλ' οὖν ὥστε γ' αὐτὴν τότε εἰδέναι, καὶ θαρραλέως ἀπεκρίνετο ὡς εἰδῶς, καὶ οὐχ ἡγεῖτο ἀπορεῖν· νῦν δὲ ἡγεῖται ἀπορεῖν [84b] ἦδη, καὶ ὥσπερ οὐκ οἶδεν, οὐδὲ οἰεται εἰδέναι. ἀληθῆ λέγεις. οὔκοῦν νῦν βέλτιον ἔχει περὶ τὸ πρᾶγμα ὃ οὐκ ἦδει; καὶ τοῦτο μοι δοκεῖ. ἀπορεῖν οὖν αὐτὸν ποιήσαντες καὶ ναρκᾶν ὥσπερ ἡ νάρκη, μῶν τι ἐβλάψαμεν; οὐκ ἔμοιγε δοκεῖ. προῦργου γοῦν τι πεποίκαμεν, ὡς ἔοικε, πρὸς τὸ ἔξευρεῖν δηπερ ἔχει· νῦν μὲν γὰρ καὶ ζητήσειν ἀν ἡδέως οὐκ εἰδῶς, τότε δὲ ὁφδίως ἀν καὶ πρὸς πολλοὺς καὶ πολλάκις ὥστε' [84c] ἀν εὖ λέγειν περὶ τοῦ διπλασίου χωρίου, ὡς δεῖ διπλασίαν τὴν γραμμὴν ἔχειν μήκει. ἔοικεν. οἶει οὖν ἀν αὐτὸν πρότερον ἐπιχειρῆσαι ζητεῖν ἢ μανθάνειν τοῦτο ὃ ὥστε εἰδέναι οὐκ εἰδῶς, πρὶν εἰς ἀπορίαν κατέπεσεν ἡγησάμενος μὴ εἰδέναι, καὶ ἐπόθησεν τὸ εἰδέναι; οὐ μοι δοκεῖ, ὡς Σώκρατες. ὕνητο ἄρα ναρκήσας; δοκεῖ μοι. σκέψαι δὴ ἐκ ταύτης τῆς ἀπορίας ὅτι καὶ ἀνευρήσει ζητῶν μετ' ἔμοῦ, οὐδὲν ἀλλ' ἢ ἐρωτῶντος ἔμοῦ καὶ οὐ διδάσκοντος· φύλαττε [84d] δὲ ἀν που εὔρης με διδάσκοντα καὶ διεξιόντα αὐτῷ, ἀλλὰ μὴ τὰς τούτου δόξας ἀνερωτῶντα. λέγε γάρ μοι σύ· οὐ τὸ μὲν τετράπουν τοῦτο ἡμῖν ἔστι χωρίον; μανθάνεις; ἔγωγε. ἔτερον δὲ αὐτῷ προσθεῖμεν ἀν τουτὶ ἵσον; ναί. καὶ τρίτον τόδε ἵσον ἐκατέρω τούτων; ναί. οὔκοῦν προσαναπληρωσάμεθ' ἀν τὸ ἐν τῇ γωνίᾳ τόδε; πάνυ γε. ἄλλο τι οὖν γένοιται ἀν τέτταρα ἵσα χωρία [84e] τάδε; ναί. τί οὖν; τὸ ὄλον τόδε ποσαπλάσιον τοῦδε γίγνεται; τετραπλάσιον. ἔδει δέ γε διπλάσιον ἡμῖν γενέσθαι· ἢ οὐ μέμνησαι; πάνυ γε.

St. 85a

[Σωκράτης]: ούκοῦν ἔστιν αὕτη γραμμὴ ἐκ γωνίας εἰς γωνίαν τινὰ τέμνουσα δίχα ἔκαστον τούτων τῶν χωρίων; ναί. ούκοῦν τέτταρες αὗται γίγνονται γραμμαὶ ἵσαι, περιέχουσαι τουτὶ τὸ χωρίον; γίγνονται γάρ. σκόπει δῆ· πηλίκον τί ἔστιν τοῦτο τὸ χωρίον; οὐ μανθάνω. οὐχὶ τεττάρων δυτῶν τούτων ἡμισυ ἔκάστου ἔκάστη ἡ γραμμὴ ἀποτέμηκεν ἐντός; ἢ οὐ; ναί. πόσα οὖν τηλικαῦτα ἐν τούτῳ ἔνεστιν; τέτταρα. πόσα δὲ ἐν τῷδε; δύο. τὰ δὲ τέτταρα τοῖν δυοῖν τί ἔστιν; διπλάσια. τόδε οὖν ποσάπουν [85b] γίγνεται; ὀκτώπουν. ἀπὸ ποίας γραμμῆς; ἀπὸ ταύτης. ἀπὸ τῆς ἐκ γωνίας εἰς γωνίαν τεινούσης τοῦ τετράποδος; ναί. καλοῦσιν δέ γε ταύτην διάμετρον οἱ σοφισταὶ· ὥστ' εἰ ταύτη διάμετρος ὄνομα, ἀπὸ τῆς διαμέτρου ἄν, ὡς σὺ φής, ὡς παῖ Μένωνος, γίγνοιτ' ἂν τὸ διπλάσιον χωρίον. πάνυ μὲν οὖν, ὡς Σώκρατες. τί σοι δοκεῖ, ὡς Μένων; ἔστιν ἡντινα δόξαν οὐχ αύτοῦ οὗτος ἀπεκρίνατο; οὔκ, [85c] ἀλλ' ἐαυτοῦ. καὶ μὴν οὐκ ἥδει γε, ὡς ἔφαμεν ὀλίγον πρότερον. ἀληθῆ λέγεις. ἐνῆσαν δέ γε αὐτῷ αὗται αἱ δόξαι· ἢ οὐ; ναί. τῷ οὐκ εἰδότι ἄρα περὶ ὧν ἂν μὴ εἰδῇ ἔνεισιν ἀληθεῖς δόξαι περὶ τούτων ὧν οὐκ οἶδε; φαίνεται. καὶ νῦν μέν γε αὐτῷ ὥσπερ ὅναρ ἄρτι ἀνακεκίνηται αἱ δόξαι αὗται· εἰ δὲ αὐτόν τις ἀνερήσεται πολλάκις τὰ αὐτὰ ταῦτα καὶ πολλαχῆ, οἷσθ' ὅτι τελευτῶν οὐδενὸς ἥττον ἀκριβῶς ἐπιστήσεται [85d] περὶ τούτων. ἔοικεν. ούκοῦν οὐδενὸς διδάξαντος ἀλλ' ἐρωτήσαντος ἐπιστήσεται, ἀναλαβών αὐτὸς ἐξ αὐτοῦ τὴν ἐπιστήμην; ναί. τὸ δὲ ἀναλαμβάνειν αὐτὸν ἐν αὐτῷ ἐπιστήμην οὐκ ἀναμιμνήσκεσθαι ἔστιν; πάνυ γε. ἄρ' οὖν οὐ τὴν ἐπιστήμην, ἦν νῦν οὗτος ἔχει, ἥτοι ἔλαβέν ποτε ἢ ἀεὶ εἶχεν; ναί. ούκοῦν εἰ μὲν ἀεὶ εἶχεν, ἀεὶ καὶ ἦν ἐπιστήμων· εἰ δὲ ἔλαβέν ποτε, οὐκ ἂν ἐν γε τῷ νῦν βίᾳ εἰληφώς εἴη. ἢ δεδίδαχέν [85e] τις τοῦτον γεωμετρεῖν; οὗτος γὰρ ποιήσει περὶ πάσης γεωμετρίας ταῦτα ταῦτα, καὶ τῶν ἄλλων μαθημάτων ἀπάντων. ἔστιν οὖν ὅστις τοῦτον πάντα δεδίδαχεν; δίκαιος γάρ που εἴ εἰδέναι, ἄλλως τε ἐπειδὴ ἐν τῇ σῇ οἰκίᾳ γέγονεν καὶ τέθραπται. ἀλλ' οἶδα ἔγωγε ὅτι οὐδεὶς πώποτε ἐδίδαξεν. ἔχει δὲ ταύτας τὰς δόξας, ἢ οὐχί; ἀνάγκη, ὡς Σώκρατες, φαίνεται.

St. 86a

[Σωκράτης]: εἰ δὲ μὴ ἐν τῷ νῦν βίᾳ λαβών, οὐκ ἥδη τοῦτο δῆλον, ὅτι ἐν ἄλλῳ τινὶ χρόνῳ εἶχε καὶ ἐμεμαθήκει; φαίνεται. ούκοῦν οὗτός γέ ἔστιν ὁ χρόνος ὅτ' οὐκ ἦν ἀνθρωπος; ναί. εἰ οὖν ὅν τ' ἂν ἦν χρόνον καὶ δὸν μὴ ἦν ἀνθρωπος, ἐνέσονται αὐτῷ ἀληθεῖς δόξαι, αἱ ἐρωτήσει ἐπεγερθεῖσαι ἐπιστῆμαι γίγνονται, ἄρ' οὖν τὸν ἀεὶ χρόνον μεμαθηκοῦ ἔσται ἡ ψυχὴ αὐτοῦ; δῆλον γὰρ ὅτι τὸν πάντα χρόνον ἔστιν ἢ οὐκ ἔστιν ἀνθρωπος. φαίνεται. ούκοῦν [86b] εἰ ἀεὶ ἡ ἀλήθεια ἡμῖν τῶν ὄντων ἔστιν ἐν τῇ ψυχῇ, ἀθάνατος ἀν ἡ ψυχὴ εἴη, ὥστε θαρροῦντα χρὴ δὲ μὴ τυγχάνεις ἐπιστάμενος νῦν—τοῦτο δ' ἔστιν δὲ μὴ μεμνημένος—ἐπιχειρεῖν ζητεῖν καὶ ἀναμιμνήσκεσθαι; εὖ μοι δοκεῖς λέγειν, ὡς Σώκρατες, οὐκ οἶδ' ὅπως. καὶ γὰρ ἐγὼ ἐμοί, ὡς Μένων. καὶ τὰ μέν γε ἄλλα οὐκ ἀν πάνυ ὑπὲρ τοῦ λόγου δισχυρισαίμην· ὅτι δ' οἰόμενοι δεῖν ζητεῖν δὲ μή τις οἶδεν βελτίους ἀν εἴμεν καὶ ἀνδρικώτεροι καὶ ἥττον ἀργοὶ ἢ εἰ οἰόμεθα δὲ μὴ ἐπιστάμεθα μηδὲ δυνατὸν [86c] εἶναι εύρεῖν μηδὲ δεῖν ζητεῖν, περὶ τούτου πάνυ ἀν διαμαχούμην, εἰ οἶσται τε εἴην, καὶ λόγῳ καὶ ἔργῳ. καὶ τοῦτο μέν γε δοκεῖς μοι εὖ λέγειν, ὡς Σώκρατες. βούλει οὖν, ἐπειδὴ ὁμονοοῦμεν ὅτι ζητητέον περὶ οὗ μή τις οἶδεν, ἐπιχειρήσωμεν κοινῇ ζητεῖν τί ποτ' ἔστιν ἀρετή; πάνυ μὲν οὖν. οὐ μέντοι, ὡς Σώκρατες, ἀλλ' ἔγωγε ἐκεῖνο ἀν ἥδιστα, ὅπερ ἡρόμην τὸ πρῶτον, καὶ σκεψαίμην καὶ ἀκούσαιμι, πότερον ὡς διδακτῷ ὄντι αὐτῷ δεῖ ἐπιχειρεῖν, ἢ [86d] ὡς φύσει ἢ ὡς τίνι ποτὲ τρόπῳ παραγιγνομένης τοῖς ἀνθρώποις τῆς ἀρετῆς. ἀλλ' εἰ μὲν ἐγὼ ἥρχον, ὡς Μένων, μὴ μόνον ἐμαυτοῦ ἀλλὰ καὶ σοῦ, οὐκ ἀν ἐσκεψάμεθα πρότερον εἴτε διδακτὸν εἴτε οὐ διδακτὸν ἢ ἀρετή, πρὶν ὅτι ἔστιν πρῶτον ἐζητήσαμεν αὐτό· ἐπειδὴ δὲ σὺ σαυτοῦ μὲν οὐδὲ ἐπιχειρεῖς ἄρχειν, ἵνα δὴ ἐλεύθερος ἦς, ἐμοῦ δὲ ἐπιχειρεῖς τε ἄρχειν καὶ ἄρχεις, συγχωρήσομαί σοι— τί γὰρ χρὴ ποιεῖν; —ἔοικεν οὖν σκεπτέον εἶναι [86e] ποιόν τί ἔστιν δὲ μήπω ἵσμεν ὅτι ἔστιν. εἰ μή τι οὖν ἄλλὰ σμικρόν γέ μοι τῆς ἀρχῆς χάλασον, καὶ συγχωρησον ἐξ ὑποθέσεως αὐτὸς σκοπεῖσθαι, εἴτε διδακτόν ἔστιν εἴτε ὄπωσοῦν.

St. 87a

[Μένων]: λέγω δὲ τὸ ἔξ ὑποθέσεως ὥδε, ὡσπερ οἱ γεωμέτραι πολλάκις σκοποῦνται, ἐπειδάν τις ἔρηται αὐτούς, οἶον περὶ χωρίου, εἰ οἶόν τε ἔς τόνδε τὸν κύκλον τόδε τὸ χωρίον τρίγωνον ἐνταθῆναι, εἴποι ἄν τις ὅτι οὕπω οἶδα εἰ ἔστιν τοῦτο τοιοῦτον, ἀλλ' ὡσπερ μέν τινα ὑπόθεσιν προὔργου οἷμαι ἔχειν πρὸς τὸ πρᾶγμα τοιάνδε· εἰ μέν ἔστιν τοῦτο τὸ χωρίον τοιοῦτον οἶον παρὰ τὴν διθεῖσαν αὐτοῦ γραμμὴν παρατείναντα ἐλλείπειν τοιούτῳ χωρίῳ οἶον ἀν αὐτὸ τὸ παρατεταμένον ἦ, ἀλλο τι συμβαίνειν μοι δοκεῖ, καὶ ἄλλο αὖ, εἰ ἀδύνατόν ἔστιν ταῦτα παθεῖν. ὑποθέμενος οὖν ἐθέλω εἰπεῖν [87b] σοι τὸ συμβαίνον περὶ τῆς ἐντάσεως αὐτοῦ εἰς τὸν κύκλον, εἴτε ἀδύνατον εἴτε μή. οὕτω δὴ καὶ περὶ ἀρετῆς ἡμεῖς, ἐπειδὴ οὐκ ἴσμεν οὕθ' ὅτι ἔστιν οὕθ' ὁποῖόν τι, ὑποθέμενοι αὐτὸ σκοπῶμεν εἴτε διδακτὸν εἴτε οὐ διδακτόν ἔστιν, ὥδε λέγοντες· εἰ ποῖον τί ἔστιν τῶν περὶ τὴν ψυχὴν ὄντων ἀρετή, διδακτὸν ἀν εἴη ἢ οὐ διδακτόν; πρῶτον μὲν δὴ εἰ ἔστιν ἀλλοῖον ἢ οἶον ἐπιστήμη, ἄρα διδακτὸν ἢ οὗ, ἢ δὲ νυνδὴ ἐλέγομεν, ἀναμνηστόν—διαφερέτω δὲ μηδὲν ἡμῖν ὁποτέρω [87c] ἀν τῷ ὄνόματι χρώμεθα—ἄλλ' ἄρα διδακτόν; ἢ τοῦτο γε παντὶ δῆλον, ὅτι οὐδὲν ἄλλο διδάσκεται ἀνθρωπος ἢ ἐπιστήμην; ἔμοιγε δοκεῖ. εἰ δέ γ' ἔστιν ἐπιστήμη τις ἢ ἀρετή, δῆλον ὅτι διδακτὸν ἀν εἴη. πῶς γὰρ οὕ; τούτου μὲν ἄρα ταχὺ ἀπηλλάγμεθα, ὅτι τοιοῦδε μὲν ὄντος διδακτόν, τοιοῦδε δ' οὗ. πάνυ γε. τὸ δὴ μετὰ τοῦτο, ὡς ἔοικε, δεῖ σκέψασθαι πότερόν ἔστιν ἐπιστήμη ἢ ἀρετὴ ἢ ἀλλοῖον ἐπιστήμης. ἔμοιγε [87d] δοκεῖ τοῦτο μετὰ τοῦτο σκεπτέον εἶναι. τί δὲ δῆ; ἄλλο τι ἢ ἀγαθὸν αὐτό φαμεν εἶναι τὴν ἀρετήν, καὶ αὕτη ἢ ὑπόθεσις μένει ἡμῖν, ἀγαθὸν αὐτὸ εἶναι; πάνυ μὲν οὖν. οὐκοῦν εἰ μέν τι ἔστιν ἀγαθὸν καὶ ἄλλο χωριζόμενον ἐπιστήμης, τάχ' ἀν εἴη ἢ ἀρετὴ οὐκ ἐπιστήμη τις· εἰ δὲ μηδέν ἔστιν ἀγαθὸν δὲ οὐκ ἐπιστήμη περιέχει, ἐπιστήμην ἀν τιν' αὐτὸ ὑποπτεύοντες εἶναι ὁρθῶς ὑποπτεύοιΜΕΝ. ἔστι ταῦτα. καὶ μὴν ἀρετὴ [87e] γ' ἐσμὲν ἀγαθοῖ; ναί. εἰ δὲ ἀγαθοῖ, ὠφέλιμοι· πάντα γὰρ τάγαθὰ ὠφέλιμα. οὐχί; ναί. καὶ ἡ ἀρετὴ δὴ ὠφέλιμόν ἔστιν; ἀνάγκη ἐκ τῶν ὡμολογημένων. σκεψώμεθα δὴ καθ' ἔκαστον ἀναλαμβάνοντες ποιά ἔστιν ἃ ἡμᾶς ὠφελεῖ. ὑγίεια, φαμέν, καὶ ἰσχὺς καὶ κάλλος καὶ πλοῦτος δὴ ταῦτα λέγομεν καὶ τὰ τοιαῦτα ὠφέλιμα. οὐχί; ναί.

St. 88a

[Σωκράτης]: ταῦτα δὲ ταῦτα φαμεν ἐνίοτε καὶ βλάπτειν· ἢ σὺ ἄλλως φῆς ἢ οὕτως; οὐκ, ἀλλ' οὕτως. σκόπει δή, ὅταν τί ἐκάστου τούτων ἡγῆται, ὠφελεῖ ἡμᾶς, καὶ ὅταν τί, βλάπτει; ἀρ' οὐχ ὅταν μὲν ὁρθὴ χρῆσις, ὠφελεῖ, ὅταν δὲ μή, βλάπτει; πάνυ γε. ἔτι τοίνυν καὶ τὰ κατὰ τὴν ψυχὴν σκεψώμεθα. σωφροσύνην τι καλεῖς καὶ δικαιοσύνην καὶ ἀνδρείαν καὶ εὐμάθιαν καὶ μνήμην καὶ μεγαλοπρέπειαν καὶ πάντα τὰ τοιαῦτα; [88b] ἔγωγε. σκόπει δή, τούτων ἄττα σοι δοκεῖ μὴ ἐπιστήμη εἶναι ἄλλ' ἄλλο ἐπιστήμης, εἰ οὐχὶ τοτὲ μὲν βλάπτει, τοτὲ δὲ ὠφελεῖ; οἶον ἀνδρεία, εἰ μὴ ἔστι φρόνησις ἢ ἀνδρεία ἄλλ' οἶον θάρρος τι· οὐχ ὅταν μὲν ἄνευ νοῦ θαρρῇ ἀνθρωπος, βλάπτεται, ὅταν δὲ σὺν νῷ, ὠφελεῖται; ναί. οὐκοῦν καὶ σωφροσύνη ὡσαύτως καὶ εὐμάθια· μετὰ μὲν νοῦ καὶ μανθανόμενα καὶ καταρτυόμενα ὠφέλιμα, ἄνευ δὲ νοῦ βλαβερά; πάνυ σφόδρα. [88c] οὐκοῦν συλλήβδην πάντα τὰ τῆς ψυχῆς ἐπιχειρήματα καὶ καρτερήματα ἡγουμένης μὲν φρονήσεως εἰς εύδαιμονίαν τελευτᾷ, ἀφροσύνης δ' εἰς τούναντίον; ἔοικεν. εἰ ἄρα ἀρετὴ τῶν ἐν τῇ ψυχῇ τί ἔστιν καὶ ἀναγκαῖον αὐτῷ ὠφέλιμω εἶναι, φρόνησιν αὐτὸ δεῖ εἶναι, ἐπειδήπερ πάντα τὰ κατὰ τὴν ψυχὴν αὐτὰ μὲν καθ' αὐτὰ οὕτε ὠφέλιμα οὕτε βλαβερά ἔστιν, προσγενομένης δὲ φρονήσεως ἢ [88d] ἀφροσύνης βλαβερά τε καὶ ὠφέλιμα γίγνεται. κατὰ δὴ τοῦτον τὸν λόγον ὠφέλιμόν γε οὖσαν τὴν ἀρετὴν φρόνησιν δεῖ τιν' εἶναι. ἔμοιγε δοκεῖ. καὶ μὲν δὴ καὶ τάλλα ἃ νυνδὴ ἐλέγομεν, πλοῦτόν τε καὶ τὰ τοιαῦτα, τοτὲ μὲν ἀγαθὰ τοτὲ δὲ βλαβερὰ εἶναι, ἄρα οὐχ ὡσπερ τῇ ἄλλῃ ψυχῇ ἡ φρόνησις ἡγουμένη ὠφέλιμα τὰ τῆς ψυχῆς ἐποίει, ἡ δὲ ἀφροσύνη βλαβερά, οὕτως αὖ καὶ [88e] τούτοις ἡ ψυχὴ ὁρθῶς μὲν χρωμένη καὶ ἡγουμένη ὠφέλιμα αὐτὰ ποιεῖ, μὴ ὁρθῶς δὲ βλαβερά; πάνυ γε. ὁρθῶς δέ γε ἡ ἔμφρων ἡγεῖται, ἡμαρτημένως δ' ἡ ἄφρων; ἔστι ταῦτα.

St. 89a

[Μένων]: οὐκοῦν οὕτω δὴ κατὰ πάντων εἰπεῖν ἔστιν, τῷ ἀνθρώπῳ τὰ μὲν ἄλλα πάντα εἰς τὴν ψυχὴν

ἀνηρτῆσθαι, τὰ δὲ τῆς ψυχῆς αὐτῆς εἰς φρόνησιν, εὶς μέλλει ἀγαθὰ εἶναι· καὶ τούτῳ τῷ λόγῳ φρόνησις ἄν εἴη τὸ ὡφέλιμον· φαμὲν δὲ τὴν ἀρετὴν ὡφέλιμον εἶναι; πάνυ γε. φρόνησιν ἄρα φαμὲν ἀρετὴν εἶναι, ἥτοι σύμπασαν ἥ μέρος τι; δοκεῖ μοι καλῶς λέγεσθαι, ὡς Σώκρατες, τὰ λεγόμενα. οὐκοῦν εὶς ταῦτα οὕτως ἔχει, οὐκ ἄν εἴεν φύσει οἱ ἀγαθοί. οὐ μοι δοκεῖ. καὶ [89b] γὰρ ἂν που καὶ τόδ' ἦν· εἴ φύσει οἱ ἀγαθοὶ ἐγίγνοντο, ἥσάν που ἄν ἡμῖν οἱ ἐγίγνωσκον τῶν νέων τοὺς ἀγαθοὺς τὰς φύσεις, οὓς ἡμεῖς ἄν παραλαβόντες ἔκείνων ἀποφηνάντων ἔφυλάττομεν ἄν ἐν ἀκροπόλει, κατασημηνάμενοι πολὺ μᾶλλον ἥ τὸ χρυσίον, ἵνα μηδεὶς αὐτοὺς διέφθειρεν, ἀλλ' ἐπειδὴ ἀφίκοιντο εἰς τὴν ἡλικίαν, χρήσιμοι γίγνοντο ταῖς πόλεσι. εἰκός γέ τοι, ὡς Σώκρατες. ἅρ' οὖν ἐπειδὴ οὐ φύσει οἱ ἀγαθοὶ ἀγαθοὶ γίγνονται, ἅρα [89c] μαθήσει; δοκεῖ μοι ἥδη ἀναγκαῖον εἶναι· καὶ δῆλον, ὡς Σώκρατες, κατὰ τὴν ὑπόθεσιν, εἴπερ ἐπιστήμη ἔστιν ἀρετή, ὅτι διδακτόν ἔστιν. Ζως νὴ Δία· ἀλλὰ μὴ τοῦτο οὐ καλῶς ὡμολογήσαμεν; καὶ μὴν ἐδόκει γε ἄρτι καλῶς λέγεσθαι. ἀλλὰ μὴ οὐκ ἐν τῷ ἄρτι μόνον δέῃ αὐτὸ δοκεῖν καλῶς λέγεσθαι, ἀλλὰ καὶ ἐν τῷ νῦν καὶ ἐν τῷ ἐπειτα, εἰ μέλλει τι αὐτοῦ ὑγιὲς εἶναι. τί [89d] οὖν δή; πρὸς τί βλέπων δυσχεραίνεις αὐτὸ δοκεῖς μὴ οὐκ ἐπιστήμη ἥ ἥ ἀρετή; ἐγὼ σοι ἔρω, ὡς Μένων. τὸ μὲν γὰρ διδακτὸν αὐτὸ εἶναι, εἴπερ ἐπιστήμη ἔστιν, οὐκ ἀνατίθεμαι μὴ οὐ καλῶς λέγεσθαι· ὅτι δὲ οὐκ ἔστιν ἐπιστήμη, σκέψαι ἐάν σοι δοκῶ εἰκότως ἀπιστεῖν. τόδε γάρ μοι εἰπέ· εἰ ἔστιν διδακτὸν ὁτιοῦν πρᾶγμα, μὴ μόνον ἀρετή, οὐκ ἀναγκαῖον αὐτοῦ καὶ διδασκάλους καὶ μαθητὰς εἶναι; ξμοιγε δοκεῖ. οὐκοῦν [89e] τούναντίον αὖ, οὗ μήτε διδάσκαλοι μήτε μαθηταὶ εἴεν, καλῶς ἄν αὐτὸ εἰκάζοντες εἰκάζομεν μὴ διδακτὸν εἶναι; ἔστι ταῦτα· ἀλλ' ἀρετῆς διδάσκαλοι οὐ δοκοῦσί σοι εἶναι;

St. 90a

[Μένων]: πολλάκις γοῦν ζητῶν εἴ τινες εἴεν αὐτῆς διδάσκαλοι, πάντα ποιῶν οὐ δύναμαι εύρειν. καίτοι μετὰ πολλῶν γε ζητῶ, καὶ τούτων μάλιστα οὓς ἄν οἴωμαι ἔμπειροτάτους εἶναι τοῦ πράγματος. καὶ δὴ καὶ νῦν, ὡς Μένων, εἰς καλὸν ἡμῖν Ἀνυτος ὅδε παρεκαθέζετο, ὡς μεταδῶμεν τῆς ζητήσεως. εἰκότως δ' ἄν μεταδοῖμεν· Ἀνυτος γὰρ ὅδε πρῶτον μέν ἔστι πατρὸς πλουσίου τε καὶ σοφοῦ Ἀνθεμίωνος, ὃς ἐγένετο πλούσιος οὐκ ἀπὸ τοῦ αὐτομάτου οὐδὲ δόντος τινός, ὕσπερ ὁ νῦν νεωστὶ εἰληφώς τὰ Πολυκράτους χρήματα Ἰσμηνίας δὲ Θηβαῖος, ἀλλὰ τῇ αὐτοῦ σοφίᾳ κτησάμενος καὶ ἐπιμελείᾳ, ἐπειτα καὶ τὰ ἄλλα οὐχ ὑπερήφανος δοκῶν εἶναι πολίτης οὐδὲ δύκωδης τε καὶ ἐπαχθής, ἀλλὰ κόσμιος καὶ εὔσταλῆς ἀνήρ· [90b] ἐπειτα τοῦτον εὗ ἔθρεψεν καὶ ἐπαίδευσεν, ὡς δοκεῖ Αθηναίων τῷ πλήθει· αἰροῦνται γοῦν αὐτὸν ἐπὶ τὰς μεγίστας ἀρχάς. δίκαιον δὴ μετὰ τοιούτων ζητεῖν ἀρετῆς πέρι διδασκάλους, εἴτ' εἰσὶν εἴτε μή, καὶ οἵτινες. σὺ οὖν ἡμῖν, ὡς Ἀνυτε, συζήτησον, ἐμοὶ τε καὶ τῷ σαυτοῦ ξένῳ Μένωνι τῷδε, περὶ τούτου τοῦ πράγματος τίνες ἄν εἴεν διδάσκαλοι. ὕδε δὲ σκέψαι· εἰ βουλοίμεθα Μένωνα τόνδε ἀγαθὸν ιατρὸν γενέσθαι, [90c] παρὰ τίνας ἄν αὐτὸν πέμποιμεν διδασκάλους; ἅρ' οὐ παρὰ τοὺς ιατρούς; πάνυ γε. τί δ' εἰ σκυτοτόμον ἀγαθὸν βουλοίμεθα γενέσθαι, ἅρ' οὐ παρὰ τοὺς σκυτοτόμους; ναί. καὶ τάλλα οὕτως; πάνυ γε. ὕδε δὴ μοι πάλιν περὶ τῶν αὐτῶν εἰπέ. παρὰ τοὺς ιατρούς, φαμέν, πέμποντες τόνδε καλῶς ἄν ἐπέμπομεν, βουλόμενοι ιατρὸν γενέσθαι· ἅρ' ὅταν τοῦτο λέγωμεν, τόδε λέγομεν, [90d] ὅτι παρὰ τούτους πέμποντες αὐτὸν σωφρονοῦμεν ἄν, τοὺς ἀντιποιούμενους τε τῆς τέχνης μᾶλλον ἥ τοὺς μή, καὶ τοὺς μισθὸν πραττομένους ἐπ' αὐτῷ τούτῳ, ἀποφήναντας αὐτοὺς διδασκάλους τοῦ βουλομένου ιέναι τε καὶ μανθάνειν; ἅρ' οὐ πρὸς ταῦτα βλέψαντες καλῶς ἄν πέμποιμεν; ναί. οὐκοῦν καὶ περὶ αὐλήσεως καὶ τῶν ἄλλων τὰ αὐτὰ ταῦτα; [90e] πολλὴ ἄνοιά ἔστι βουλομένους αὐλητήν τινα ποιῆσαι παρὰ μὲν τοὺς ὑπισχνουμένους διδάξειν τὴν τέχνην καὶ μισθὸν πραττομένους μὴ ἐθέλειν πέμπειν, ἄλλοις δέ τισιν πράγματα παρέχειν, ζητοῦντα μανθάνειν παρὰ τούτων, οἱ μήτε προσποιοῦνται διδάσκαλοι εἶναι μήτ' ἔστιν αὐτῶν μαθητὴς μηδεὶς τούτου τοῦ μαθήματος δὲ ἡμεῖς ἀξιοῦμεν μανθάνειν παρ' αὐτῶν δὸν ἄν πέμπωΜΕΝ. οὐ πολλή σοι δοκεῖ ἀλογία εἶναι; ναὶ μὰ Δία ξμοιγε, καὶ ἀμαθία γε πρός.

St. 91a

[Ἀνυτος]: καλῶς λέγεις. νῦν τοίνυν ἔξεστί σε μετ' ἐμοῦ κοινῇ βουλεύεσθαι περὶ τοῦ ξένου τουτοῦ Μένωνος. οὗτος γάρ, ὡς Ἀνυτε, πάλαι λέγει πρός με ὅτι ἐπιθυμεῖ ταῦτης τῆς σοφίας καὶ ἀρετῆς ἥ οἱ ἀνθρωποι τάς τε οἰκίας καὶ τὰς πόλεις καλῶς διοικοῦσι, καὶ τοὺς γονέας τοὺς αὐτῶν θεραπεύουσι,

καὶ πολίτας καὶ ξένους ὑποδέξασθαί τε καὶ ἀποπέμψαι ἐπίστανται ἀξίως ἀνδρὸς ἀγαθοῦ. ταύτην οὖν τὴν ἀρετὴν [91b] σκόπει παρὰ τίνας ἀν πέμποντες αὐτὸν ὁρθῶς πέμποιΜΕΝ. ἡ δῆλον δὴ κατὰ τὸν ἄρτι λόγον ὅτι παρὰ τούτους τοὺς ὑπισχνουμένους ἀρετῆς διδασκάλους εῖναι καὶ ἀποφήναντας αὐτοὺς κοινοὺς τῶν Ἑλλήνων τῷ βουλομένῳ μανθάνειν, μισθὸν τούτου ταξιαμένους τε καὶ πραττομένους; καὶ τίνας λέγεις τούτους, ὡς Σώκρατες; οἰσθα δῆπου καὶ σὺ ὅτι οὗτοί εἰσιν οὓς οἱ ἄνθρωποι καλοῦσι σοφιστάς. Ἡράκλεις, [91c] εὔφήμει, ὡς Σώκρατες. μηδένα τῶν γ' ἔμῶν μήτε οἰκείων μήτε φίλων, μήτε ἀστὸν μήτε ξένον, τοιαύτη μανία λάβοι, ὥστε παρὰ τούτους ἐλθόντα λωβηθῆναι, ἐπεὶ οὗτοί γε φανερά ἔστι λώβη τε καὶ διαφθορὰ τῶν συγγιγνοΜένων. πῶς λέγεις, ὡς Ἀνυτε; οὗτοι ἄρα μόνοι τῶν ἀντιποιουΜένων τι ἐπίστασθαι εὐεργετεῖν τοσοῦτον τῶν ἄλλων διαφέρουσιν, ὅσον οὐ μόνον οὐκ ὠφελοῦσιν, ὥσπερ οἱ ἄλλοι, ὅτι ἄν τις αὐτοῖς παραδῷ, ἀλλὰ καὶ τὸ ἐναντίον διαφθείρουσιν; καὶ [91d] τούτων φανερῶς χρήματα ἀξιοῦσι πράττεσθαι; ἐγὼ μὲν οὖν οὐκ ἔχω ὅπως σοι πιστεύσω· οἶδα γὰρ ἄνδρα ἔνα Πρωταγόραν πλείω χρήματα κτησάμενον ἀπὸ ταύτης τῆς σοφίας ἡ Φειδίαν τε, δος οὕτω περιφανῶς καλὰ ἔργα ἡργάζετο, καὶ ἄλλους δέκα τῶν ἀνδριαντοποιῶν. καίτοι τέρας λέγεις εὶς οἱ μὲν τὰ ὑποδήματα ἐργαζόμενοι τὰ παλαιὰ καὶ τὰ ἴματια ἔξακούμενοι οὐκ ἀν δύναιντο λαθεῖν τριάκονθ' ἡμέρας [91e] μοχθηρότερα ἀποδιδόντες ἡ παρέλαβον τὰ ἴματια τε καὶ ὑποδήματα, ἀλλ' εὶς τοιαῦτα ποιοῖεν, ταχὺ ἀν τῷ λιμῷ ἀποθάνοιεν, Πρωταγόρας δὲ ἄρα δῆλην τὴν Ἑλλάδα ἐλάνθανεν διαφθείρων τοὺς συγγιγνομένους καὶ μοχθηροτέρους ἀποπέμπων ἡ παρελάμβανεν πλέον ἡ τετταράκοντα ἔτη— οἷμαι γὰρ αὐτὸν ἀποθανεῖν ἔγγὺς καὶ ἐβδομήκοντα ἔτη γεγονότα, τετταράκοντα δὲ ἐν τῇ τέχνῃ ὅντα—

St. 92a

[Ἀνυτος]: καὶ ἐν ἄπαντι τῷ χρόνῳ τούτῳ ἔτι εἰς τὴν ἡμέραν ταυτηνὶ εὑδοκιμῶν οὐδὲν πέπαυται, καὶ οὐ μόνον Πρωταγόρας, ἀλλὰ καὶ ἄλλοι πάμπολοι, οἱ μὲν πρότερον γεγονότες ἔκείνου, οἱ δὲ καὶ νῦν ἔτι ὅντες. πότερον δὴ οὖν φῶμεν κατὰ τὸν σὸν λόγον εἰδότας αὐτοὺς ἔξαπατᾶν καὶ λωβᾶσθαι τοὺς νέους, ἡ λεληθέναι καὶ ἔαυτούς; καὶ οὕτω μαίνεσθαι ἀξιώσομεν τούτους, οὓς ἔνιοί φασι σοφωτάτους ἄνθρωπων εἶναι; πολλοῦ γε δέουσι μαίνεσθαι, ὡς Σώκρατες, ἀλλὰ πολὺ μᾶλλον οἱ τούτοις διδόντες ἀργύριον τῶν νέων, τούτων δ' [92b] ἔτι μᾶλλον οἱ τούτοις ἐπιτρέποντες, οἱ προσήκοντες, πολὺ δὲ μάλιστα πάντων αἱ πόλεις, ἔωσαι αὐτοὺς εἰσαφικνεῖσθαι καὶ οὐκ ἔξελαύνουσαι, εἴτε τις ξένος ἐπιχειρεῖ τοιοῦτόν τι ποιεῖν εἴτε ἀστός. πότερον δέ, ὡς Ἀνυτε, ἡδίκηκέ τίς σε τῶν σοφιστῶν, ἡ τί οὕτως αὐτοῖς χαλεπὸς εἴ; οὐδὲ μὰ Δία ἔγωγε συγγένονα πώποτε αὐτῶν οὐδενί, οὐδὲ ἀν ἄλλον ἔάσαιμι τῶν ἔμῶν οὐδένα. ἀπειρος ἄρ' εἴ παντάπασι τῶν ἀνδρῶν; καὶ εἴην γε. πῶς [92c] οὖν ἄν, ὡς δαιμόνιε, εἰδείης περὶ τούτου τοῦ πράγματος, εἴτε τι ἀγαθὸν ἔχει ἐν αὐτῷ εἴτε φλαύρον, οὗ παντάπασιν ἀπειρος εἴης; ἢ φαδίως· τούτους γοῦν οἶδα οἵ εἰσιν, εἴτ' οὖν ἀπειρος αὐτῶν εἴμι εἴτε μή. μάντις εἴ̄ ισως, ὡς Ἀνυτε· ἐπεὶ ὅπως γε ἄλλως οἶσθα τούτων πέρι, ἐξ ὧν αὐτὸς λέγεις θαυμάζοιμ' ἄν. ἀλλὰ γὰρ οὐ τούτους ἐπιζητοῦμεν τίνες εἰσίν, παρ' οὓς ἀν [92d] Μένων αὐτικόμενος μοχθηρὸς γένοιτο— οὗτοι μὲν γάρ, εἰ σὺ βούλει, ἔστων οἱ σοφισταί— ἀλλὰ δὴ ἔκείνους εἰπὲ ἡμῖν, καὶ τὸν πατρικὸν τόνδε ἐταῖρον εὐεργέτησον φράσας αὐτῷ παρὰ τίνας ἀφικόμενος ἐν τοσαύτῃ πόλει τὴν ἀρετὴν ἦν νυνδὴ ἔγων διηλθον γένοιτ' ἀν ἄξιος λόγου. τί δὲ αὐτῷ οὐ σὺ ἔφρασας; ἀλλ' οὓς μὲν ἔγων ὥμην διδασκάλους τούτων εἶναι, εἴπον, ἀλλὰ τυγχάνω οὐδὲν λέγων, ὡς σὺ φής· καὶ ισως τὶ λέγεις. [92e] ἀλλὰ σὺ δὴ ἐν τῷ μέρει αὐτῷ εἰπὲ παρὰ τίνας ἔλθη Αθηναίων· εἰπὲ ὄνομα ὅτου βούλει. τί δὲ ἐνὸς ἀνθρώπου ὄνομα δεῖ ἀκοῦσαι; ὅτῳ γὰρ ἀν ἐντύχη Αθηναίων τῶν καλῶν κάγαθῶν, οὐδεὶς ἔστιν δος οὐ βελτίω αὐτὸν ποιήσει ἡ οἱ σοφισταί, ἐάνπερ ἐθέλῃ πείθεσθαι.

St. 93a

[Σωκράτης]: πότερον δὲ οὗτοι οἱ καλοὶ κάγαθοὶ ἀπὸ τοῦ αὐτομάτου ἐγένοντο τοιοῦτοι, παρ' οὐδενὸς μαθόντες δύμας μέντοι ἄλλους διδάσκειν οἵοι τε ὅντες ταῦτα ἀ αὐτοὶ οὐκ ἔμαθον; καὶ τούτους ἔγωγε ἀξιῶ παρὰ τῶν προτέρων μαθεῖν, ὅντων καλῶν κάγαθῶν· ἡ οὐ δοκοῦσί σοι πολλοὶ καὶ ἀγαθοὶ γεγονέναι ἐν τῇδε τῇ πόλει ἄνδρες; ἔμοιγε, ὡς Ἀνυτε, καὶ εἶναι δοκοῦσιν ἐνθάδε ἀγαθοὶ τὰ πολιτικά, καὶ γεγονέναι ἔτι οὐχ ἡττον ἡ εἶναι· ἀλλὰ μῶν καὶ διδάσκαλοι ἀγαθοὶ γεγόνασιν τῆς αὐτῶν ἀρετῆς;

τοῦτο γάρ ἐστιν περὶ οὗ ὁ λόγος ἡμῖν τυγχάνει ὡν· οὐκ εἰ εἰσὶν ἀγαθοὶ ἢ μὴ ἄνδρες ἐνθάδε, οὐδὲ εἰ γεγόνασιν ἐν τῷ πρόσθεν, [93b] ἀλλ' εἰ διδακτόν ἐστιν ἀρετὴ πάλαι σκοποῦΜΕΝ. τοῦτο δὲ σκοποῦντες τόδε σκοποῦμεν, ἅρα οἱ ἀγαθοὶ ἄνδρες καὶ τῶν νῦν καὶ τῶν προτέρων ταύτην τὴν ἀρετὴν ἦν αὐτοὶ ἀγαθοὶ ἡσαν ἡπίσταντο καὶ ἄλλω παραδοῦναι, ἢ οὐ παραδοτὸν τοῦτο ἀνθρώπῳ οὐδὲ παραληπτὸν ἄλλω παρ' ἄλλου· τοῦτ' ἐστιν δὲ πάλαι ζητοῦμεν ἔγω τε καὶ Μένων. ὥδε οὖν σκόπει ἐκ τοῦ σαυτοῦ λόγου· Θεμιστοκλέα οὐκ ἀγαθὸν ἄν φαίης [93c] ἄνδρα γεγονέναι; ἔγωγε, πάντων γε μάλιστα. οὐκοῦν καὶ διδάσκαλον ἀγαθόν, εἴπερ τις ἄλλος τῆς αὐτοῦ ἀρετῆς διδάσκαλος ἦν, κάκεῖνον εἶναι; οἵμαι ἔγωγε, εἴπερ ἐβούλετό γε. ἀλλ', οἴει, οὐκ ἀν ἐβούλήθη ἄλλους τέ τινας καλοὺς κάγαθοὺς γενέσθαι, μάλιστα δέ που τὸν ὑὸν τὸν αὐτοῦ; ἢ οἴει αὐτὸν φθονεῖν αὐτῷ καὶ ἔξεπίτηδες οὐ παραδιδόναι τὴν [93d] ἀρετὴν ἦν αὐτὸς ἀγαθὸς ἦν; ἢ οὐκ ἀκήκοας δτι Θεμιστοκλῆς Κλεόφαντον τὸν ὑὸν ἵππεα μὲν ἐδίδαξατο ἀγαθόν; ἐπέμενεν γοῦν ἐπὶ τῶν ἵππων ὄρθος ἐστηκώς, καὶ ἡκόντιζεν ἀπὸ τῶν ἵππων ὄρθος, καὶ ἄλλα πολλὰ καὶ θαυμαστὰ ἡργάζετο ἃ ἐκεῖνος αὐτὸν ἐπαιδεύσατο καὶ ἐποίησε σοφόν, ὅσα διδασκάλων ἀγαθῶν εἶχετο· ἢ ταῦτα οὐκ ἀκήκοας τῶν πρεσβυτέρων; ἀκήκοα. οὐκ ἀν ἅρα τὴν γε φύσιν τοῦ ὑέος αὐτοῦ ἡτιάσατ' ἀν τις εἶναι κακήν. Ἱσως [93e] οὐκ ἄν. τί δὲ τόδε; ὡς Κλεόφαντος ὁ Θεμιστοκλέους ἀνήρ ἀγαθὸς καὶ σοφὸς ἐγένετο ἀπερ ὁ πατὴρ αὐτοῦ, ἥδη του ἀκήκοας ἢ νεωτέρου ἢ πρεσβυτέρου; οὐ δῆτα. ἀρ' οὖν ταῦτα μὲν οἰόμεθα βούλεσθαι αὐτὸν τὸν αὐτοῦ ὑὸν παιδεῦσαι, ἦν δὲ αὐτὸς σοφίαν ἦν σοφός, οὐδὲν τῶν γειτόνων βελτίω ποιῆσαι, εἴπερ ἦν γε διδακτὸν ἢ ἀρετή; Ἱσως μὰ Δί' οὕ.

St. 94a

[Σωκράτης]: οὗτος μὲν δή σοι τοιοῦτος διδάσκαλος ἀρετῆς, δὸν καὶ σὺ ὁμολογεῖς ἐν τοῖς ἄριστον τῶν προτέρων εἶναι· ἄλλον δὲ δὴ σκεψώμεθα, Ἀριστείδην τὸν Λυσιμάχου· ἢ τοῦτον οὐχ ὁμολογεῖς ἀγαθὸν γεγονέναι; ἔγωγε, πάντως δῆπου. οὐκοῦν καὶ οὗτος τὸν ὑὸν τὸν αὐτοῦ Λυσίμαχον, ὅσα μὲν διδασκάλων εἶχετο, κάλλιστα Ἀθηναίων ἐπαίδευσε, ἄνδρα δὲ βελτίω δοκεῖ σοι ὅτουοῦν πεποιηκέναι; τούτῳ γάρ που καὶ συγγέγονας καὶ ὄρφας οἴός ἐστιν. εἰ δὲ βούλει, Περικλέα, [94b] οὕτως μεγαλοπρεπῶς σοφὸν ἄνδρα, οἴσθ' ὅτι δύο ὑεῖς ἔθρεψε, Πάραλον καὶ Ξάνθιππον; ἔγωγε. τούτους μέντοι, ὡς οἴσθα καὶ σύ, ἵππεας μὲν ἐδίδαξεν οὐδενὸς χείρους Ἀθηναίων, καὶ μουσικὴν καὶ ἀγωνίαν καὶ τάλλα ἐπαίδευσεν ὅσα τέχνης ἔχεται οὐδενὸς χείρους· ἀγαθοὺς δὲ ἅρα ἄνδρας οὐκ ἐβούλετο ποιῆσαι; δοκῶ μὲν, ἐβούλετο, ἄλλὰ μὴ οὐκ ἢ διδακτόν. ἵνα δὲ μὴ ὀλίγους οἴη καὶ τοὺς φαυλοτάτους Ἀθηναίων ἀδυνάτους γεγονέναι τοῦτο τὸ [94c] πρᾶγμα, ἐνθυμήθητι δτι Θουκυδίδης αὖ δύο ὑεῖς ἔθρεψεν, Μελησίαν καὶ Στέφανον, καὶ τούτους ἐπαίδευσεν τά τε ἄλλα εῦ καὶ ἐπάλαισαν κάλλιστα Ἀθηναίων— τὸν μὲν γὰρ Ξανθίᾳ ἔδωκε, τὸν δὲ Εύδώρῳ οὕτοι δέ που ἐδόκουν τῶν τότε κάλλιστα παλαίειν— ἢ οὐ μέμνησαι; ἔγωγε, ἀκοῇ. οὐκοῦν δῆλον ὅτι οὗτος οὐκ ἄν ποτε, οὐδὲν ἔδει δαπανώμενον [94d] διδάσκειν, ταῦτα μὲν ἐδίδαξε τοὺς παῖδας τοὺς αὐτοῦ, οὗ δὲ οὐδὲν ἔδει ἀναλώσαντα ἀγαθοὺς ἄνδρας ποιῆσαι, ταῦτα δὲ οὐκ ἐδίδαξεν, εἰ διδακτὸν ἦν; ἄλλὰ γὰρ Ἱσως ὁ Θουκυδίδης φαῦλος ἦν, καὶ οὐκ ἡσαν αὐτῷ πλεῖστοι φίλοι Ἀθηναίων καὶ τῶν συμμάχων; καὶ οἰκίας μεγάλης ἦν καὶ ἐδύνατο μέγα ἐν τῇ πόλει καὶ ἐν τοῖς ἄλλοις Ἑλλησιν, ὥστε εἴπερ ἦν τοῦτο διδακτόν, ἔξευρεν ἄν ὅστις ἔμελλεν αὐτοῦ τοὺς ὑεῖς ἀγαθοὺς ποιήσειν, ἢ τῶν ἐπιχωρίων τις ἢ τῶν ξένων, [94e] εἰ αὐτὸς μὴ ἐσχόλαζεν διὰ τὴν τῆς πόλεως ἐπιμέλειαν. ἄλλὰ γάρ, ὡς ἐταῖρε Ἄνυτε, μὴ οὐκ ἢ διδακτὸν ἀρετή.

St. 95a

[Ἄνυτος]: ὡς Σώκρατες, ὁφδίως μοι δοκεῖς κακῶς λέγειν ἀνθρώπους. ἔγω μὲν οὖν ἄν σοι συμβουλεύσαιμι, εἰ ἐθέλεις ἐμοὶ πείθεσθαι, εὐλαβεῖσθαι· ὡς Ἱσως μὲν καὶ ἐν ἄλλῃ πόλει ὁφδόν ἐστιν κακῶς ποιεῖν ἀνθρώπους ἢ εῦ, ἐν τῇδε δὲ καὶ πάνυ· οἵμαι δὲ σὲ καὶ αὐτὸν εἰδέναι. ὡς Μένων, Ἄνυτος μέν μοι δοκεῖ χαλεπαίνειν, καὶ οὐδὲν θαυμάζω· οἴεται γάρ με πρῶτον μὲν κακηγορεῖν τούτους τοὺς ἄνδρας, ἐπειτα ἡγεῖται καὶ αὐτὸς εἶναι εῖς τούτων. ἀλλ' οὗτος μὲν ἐάν ποτε γνῶ οἴόν ἐστιν τὸ κακῶς λέγειν, παύσεται χαλεπαίνων, νῦν δὲ ἀγνοεῖ· σὺ δέ μοι εἰπέ, οὐ καὶ παρ' ὑμῖν εἰσιν καλοὶ κάγαθοὶ ἄνδρες; πάνυ γε. τί [95b] οὖν; ἐθέλουσιν οὕτοι παρέχειν αὐτοὺς διδασκάλους τοῖς νέοις, καὶ ὁμολογεῖν διδάσκαλοί τε εἶναι καὶ διδακτὸν ἀρετήν; οὐ μὰ τὸν Δία, ὡς Σώκρατες, ἄλλὰ τοτὲ μὲν

ἄν αὐτῶν ἀκούσαις ὡς διδακτόν, τοτὲ δὲ ὡς οὕ. φῶμεν οὖν τούτους διδασκάλους εἶναι τούτου τοῦ πράγματος, οἵς μηδὲ αὐτὸ τοῦτο ὁμολογεῖται; οὐ μοι δοκεῖ, ὡς Σώκρατες. τί δὲ δῆ; οἱ σοφισταί σοι οὗτοι, οἵπερ μόνοι ἐπαγγέλλονται, δοκοῦσι διδάσκαλοι εἶναι ἀρετῆς; καὶ [95c] Γοργίου μάλιστα, ὡς Σώκρατες, ταῦτα ἄγαμαι, ὅτι οὐκ ἄν ποτε αὐτοῦ τοῦτο ἀκούσαις ὑπισχνουμένου, ἀλλὰ καὶ τῶν ἄλλων καταγελᾷ, ὅταν ἀκούσῃ ὑπισχνουΜένων· ἀλλὰ λέγειν οἰεται δεῖν ποιεῖν δεινούς. οὔδ' ἄρα σοὶ δοκοῦσιν οἱ σοφισταὶ διδάσκαλοι εἶναι; οὐκ ἔχω λέγειν, ὡς Σώκρατες. καὶ γὰρ αὐτὸς ὅπερ οἱ πολλοὶ πέπονθα· τοτὲ μέν μοι δοκοῦσιν, τοτὲ δὲ οὕ. οἴσθα δὲ ὅτι οὐ μόνον σοὶ τε καὶ τοῖς ἄλλοις τοῖς πολιτικοῖς τοῦτο δοκεῖ τοτὲ μὲν εἶναι διδακτόν, τοτὲ δ' οὕ, ἀλλὰ [95d] καὶ Θέογνιν τὸν ποιητὴν οἴσθ' ὅτι ταῦτα ταῦτα λέγει; ἐν ποίοις ἔπεσιν; ἐν τοῖς ἐλεγείοις, οὕ λέγει—

καὶ παρὰ τοῖσιν πῖνε καὶ ἔσθιε, καὶ μετὰ τοῖσιν
ἴζε, καὶ ἄνδανε τοῖς, ὃν μεγάλη δύναμις.
ἔσθλῶν μὲν γὰρ ἄπ' ἔσθλὰ διδάξεαι· ἦν δὲ κακοῖσιν
συμμίσγης, ἀπολεῖς καὶ τὸν ἔόντα νόσον.

Theognis 33-36 Bergk

[Σωκράτης]: οἴσθ' ὅτι ἐν τούτοις μὲν ὡς διδακτοῦ οὕσης τῆς ἀρετῆς λέγει; φαίνεται γε. ἐν ἄλλοις δέ γε ὀλίγον μεταβάσι, —

εὶ δ' ἦν ποιητόν, φησί, καὶ ἔνθετον ἀνδρὶ νόημα,

[Σωκράτης]: λέγει πως ὅτι—

πολλοὺς ἄν μισθοὺς καὶ μεγάλους ἔφερον

[Σωκράτης]: οἱ δυνάμενοι τοῦτο ποιεῖν, καὶ—

οὐ ποτ' ἄν ἔξ ἀγαθοῦ πατρὸς ἔγεντο κακός,
πιειθόμενος μύθοισι σαόφροσιν. ἀλλὰ διδάσκων
οὐ ποτε ποιήσεις τὸν κακὸν ἄνδρ' ἀγαθόν.

Theognis 434-438 Bergk

[Σωκράτης]: ἔννοεῖς ὅτι αὐτὸς αὐτῷ πάλιν περὶ τῶν αὐτῶν τάναντία λέγει; φαίνεται ἔχεις οὕν εἰπεῖν ἄλλους ὄτουοῦν πράγματος, οὕ οἱ μὲν φάσκοντες διδάσκαλοι εἶναι οὐχ ὅπως ἄλλων διδάσκαλοι ὁμολογοῦνται, ἀλλ' οὐδὲ αὐτοὶ ἐπίστασθαι, ἀλλὰ πονηροὶ εἶναι [96b] περὶ αὐτὸ τοῦτο τὸ πρᾶγμα οὕ φασι διδάσκαλοι εἶναι, οἱ δὲ ὁμολογούμενοι αὐτοὶ καλοὶ κάγαθοὶ τοτὲ μὲν φασιν αὐτὸ διδακτὸν εἶναι, τοτὲ δὲ οὕ; τοὺς οὖν οὕτω τεταραγμένους περὶ ὄτουοῦν φαίης ἄν σὺ κυρίως διδασκάλους εἶναι; μὰ Δί' οὐκ ἔγωγε. οὔκον εὶ μήτε οἱ σοφισταὶ μήτε οἱ αὐτοὶ καλοὶ κάγαθοὶ ὄντες διδάσκαλοί εἰσι τοῦ πράγματος, δῆλον ὅτι οὐκ ἄν ἄλλοι γε; οὐ μοι δοκεῖ. εὶ [96c] δέ γε μὴ διδάσκαλοι, οὐδὲ μαθηταί; δοκεῖ μοι ἔχειν ὡς λέγεις. ὥμολογήκαμεν δέ γε, πράγματος οὕ μήτε διδάσκαλοι μήτε μαθηταὶ εἰεν, τοῦτο μηδὲ διδακτὸν εἶναι; ὥμολογήκαΜΕΝ. οὔκον ἀρετῆς οὐδαμοῦ φαίνονται διδάσκαλοι; ἔστι ταῦτα. εὶ δέ γε μὴ διδάσκαλοι, οὐδὲ μαθηταί; φαίνεται οὕτως. ἀρετὴ ἄρα οὐκ ἄν εἴη διδακτόν; οὐκ [96d] ἔοικεν, εἴπερ ὁρθῶς ἡμεῖς ἔσκεμμεθα. ὥστε καὶ θαυμάζω δῆ, ὡς Σώκρατες, πότερόν ποτε οὐδ' εἰσὶν ἀγαθοὶ ἄνδρες, ἢ τίς ἄν εἴη τρόπος τῆς γενέσεως τῶν ἀγαθῶν γιγνοΜένων. κινδυνεύομεν, ὡς Μένων, ἐγώ τε καὶ σὺ φαῦλοί τινες εἶναι ἄνδρες, καὶ σέ τε Γοργίας οὐχ ἵκανῶς πεπαιδευκέναι καὶ ἐμὲ Πρόδικος. παντὸς μᾶλλον οὖν προσεκτέον τὸν νοῦν ἡμῖν αὐτοῖς, καὶ ζητητέον ὅστις ἡμᾶς ἐνὶ γέ τῷ τρόπῳ βελτίους [96e] ποιήσει· λέγω δὲ ταῦτα ἀποβλέψας πρὸς τὴν ἄρτι ζήτησιν, ὡς ἡμᾶς ἔλαθεν καταγελάστως ὅτι οὐ μόνον ἐπιστήμης ἡγουμένης ὁρθῶς τε καὶ εὖ τοῖς ἀνθρώποις πράττεται τὰ πράγματα, ἢ ίσως καὶ διαφεύγει ἡμᾶς τὸ

γνῶναι τίνα ποτὲ τρόπον γίγνονται οἱ ἀγαθοὶ ἄνδρες. πῶς τοῦτο λέγεις, ὡς Σώκρατες;

St. 97a

[Σωκράτης]: ὥδε· ὅτι μὲν τοὺς ἀγαθοὺς ἄνδρας δεῖ ὠφελίμους εἶναι, ὁρθῶς ὡμολογήκαμεν τοῦτο γε ὅτι οὐκ ἂν ἄλλως ἔχοι· ἦ γάρ; ναί. καὶ ὅτι γε ὠφέλιμοι ἔσονται, ἂν ὁρθῶς ἡμῖν ἡγῶνται τῶν πραγμάτων, καὶ τοῦτο που καλῶς ὡμολογοῦμεν; ναί. ὅτι δ' οὐκ ἔστιν ὁρθῶς ἡγεῖσθαι, ἐὰν μὴ φρόνιμος ἦ, τοῦτο ὅμοιοί ἔσμεν οὐκ ὁρθῶς ὡμολογηκόσιν. πῶς δὴ ὁρθῶς λέγεις; ἐγὼ ἔρω. εἰ εἰδῶς τὴν ὁδὸν τὴν εἰς Λάρισαν ἦ ὅποι βούλει ἄλλοσε βαδίζοι καὶ ἄλλοις ἡγοῖτο, ἄλλο τι ὁρθῶς ἂν καὶ εὖ ἡγοῖτο; πάνυ γε. τί [97b] δ' εἴ τις ὁρθῶς μὲν δοξάζων ἤτις ἔστιν ἡ ὁδός, ἐληλυθὼς δὲ μὴ μηδὲ ἐπιστάμενος, οὐ καὶ οὗτος ἂν ὁρθῶς ἡγοῖτο; πάνυ γε. καὶ ἔως γ' ἂν που ὁρθὴν δόξαν ἔχῃ περὶ ὧν ὁ ἔτερος ἐπιστήμην, οὐδὲν χείρων ἡγεμῶν ἔσται, οἰόμενος μὲν ἀληθῆ, φρονῶν δὲ μή, τοῦ τοῦτο φρονοῦντος. οὐδὲν γάρ. δόξα ἄρα ἀληθῆς πρὸς ὁρθότητα πράξεως οὐδὲν χείρων ἡγεμῶν φρονήσεως· καὶ τοῦτο ἔστιν ὃ νυνδὴ παρελείπομεν ἐν τῇ περὶ τῆς ἀρετῆς σκέψει ὅποιόν τι εἴη, λέγοντες ὅτι [97c] φρόνησις μόνον ἡγεῖται τοῦ ὁρθῶς πράττειν· τὸ δὲ ἄρα καὶ δόξα ἦν ἀληθῆς. ἔοικέ γε. οὐδὲν ἄρα ἡττον ὠφέλιμόν ἔστιν ὁρθὴ δόξα ἐπιστήμης. τοσούτῳ γε, ὡς Σώκρατες, ὅτι ὁ μὲν τὴν ἐπιστήμην ἔχων ἀεὶ ἀν ἐπιτυγχάνοι, δὲ τὴν ὁρθὴν δόξαν τοτὲ μὲν ἀν τυγχάνοι, τοτὲ δ' οὕ. πῶς λέγεις; δὲ ἀεὶ ἔχων ὁρθὴν δόξαν οὐκ ἀεὶ ἀν τυγχάνοι, ἔωσπερ ὁρθὰ δοξάζοι; ἀνάγκη μοι φαίνεται· ὥστε θαυμάζω, ὡς Σώκρατες, τούτου [97d] οὔτως ἔχοντος, ὅτι δή ποτε πολὺ τιμιωτέρα ἡ ἐπιστήμη τῆς ὁρθῆς δόξης, καὶ δι' ὅτι τὸ μὲν ἔτερον, τὸ δὲ ἔτερόν ἔστιν αὐτῶν. οἶσθα οὖν δι' ὅτι θαυμάζεις, ἢ ἐγώ σοι εἴπω; πάνυ γ' εἰπέ. ὅτι τοῖς Δαιδάλου ἀγάλμασιν οὐ προσέσχηκας τὸν νοῦν· ἵσως δὲ οὐδὲ ἔστιν παρ' ὑμῖν. πρὸς τί δὲ δὴ τοῦτο λέγεις; ὅτι καὶ ταῦτα, ἐὰν μὲν μὴ δεδεμένα ἦ, ἀποδιδράσκει καὶ δραπετεύει, ἐὰν δὲ δεδεμένα, παραμένει. τί [97e] οὖν δή;

St. 98a

[Μένων]: τῶν ἔκείνου ποιημάτων λελυμένον μὲν ἔκτῆσθαι οὐ πολλῆς τινος ἄξιον ἔστι τιμῆς, ὕσπερ δραπέτην ἄνθρωπον —οὐ γὰρ παραμένει— δεδεμένον δὲ πολλοῦ ἄξιον· πάνυ γὰρ καλὰ τὰ ἔργα ἔστιν. πρὸς τί οὖν δὴ λέγω ταῦτα; πρὸς τὰς δόξας τὰς ἀληθεῖς. καὶ γὰρ αἱ δόξαι αἱ ἀληθεῖς, δοσον μὲν ἀν χρόνον παραμένωσιν, καλὸν τὸ χρῆμα καὶ πάντ' ἀγαθὰ ἐργάζονται· πολὺν δὲ χρόνον οὐκ ἔθέλουσι παραμένειν, ἀλλὰ δραπετεύουσιν ἐκ τῆς ψυχῆς τοῦ ἀνθρώπου, ὥστε οὐ πολλοῦ ἄξιαί εἰσιν, ἔως ἂν τις αὐτὰς δῆσῃ αἰτίας λογισμῷ. τοῦτο δ' ἔστιν, ὡς Μένων ἔταιρε, ἀνάμνησις, ὡς ἐν τοῖς πρόσθεν ἡμῖν ὡμολόγηται. ἐπειδὰν δὲ δεθῶσιν, πρῶτον μὲν ἐπιστῆμαι γίγνονται, ἐπειτα μόνιμοι· καὶ διὰ ταῦτα δὴ τιμιώτερον ἐπιστήμη ὁρθῆς δόξης ἔστιν, καὶ διαφέρει δεσμῷ ἐπιστήμη ὁρθῆς δόξης. νὴ τὸν Δία, ὡς Σώκρατες, ἔοικεν τοιούτῳ τινί. καὶ [98b] μήν καὶ ἐγὼ ὡς οὐκ εἰδῶς λέγω, ἀλλὰ εἰκάζων· ὅτι δέ ἔστιν τι ἄλλοιον ὁρθὴ δόξα καὶ ἐπιστήμη, οὐ πάνυ μοι δοκῶ τοῦτο εἰκάζειν, ἀλλ' εἴπερ τι ἄλλο φαίνην ἀν εἰδέναι— ὀλίγα δ' ἀν φαίην— ἐν δ' οὖν καὶ τοῦτο ἔκείνων θείην ἀν ὕν οἶδα. καὶ ὁρθῶς γε, ὡς Σώκρατες, λέγεις. τί δέ; τόδε οὐκ ὁρθῶς, ὅτι ἀληθῆς δόξα ἡγουμένη τὸ ἔργον ἐκάστης τῆς πράξεως οὐδὲν χεῖρον ἀπεργάζεται ἢ ἐπιστήμη; καὶ τοῦτο δοκεῖς μοι ἀληθῆ λέγειν. οὐδὲν [98c] ἄρα ὁρθὴ δόξα ἐπιστήμης χεῖρον οὐδὲ ἡττον ὠφέλιμη ἔσται εἰς τὰς πράξεις, οὐδὲ ἀνὴρ ὁ ἔχων ὁρθὴν δόξαν ἢ ὁ ἐπιστήμην. ἔστι ταῦτα. καὶ μήν ὅ γε ἀγαθὸς ἀνὴρ ὠφέλιμος ἡμῖν ὡμολόγηται εἶναι. ναί. ἐπειδὴ τοίνυν οὐ μόνον δι' ἐπιστήμην ἀγαθοὶ ἄνδρες ἀν εἰεν καὶ ὠφέλιμοι ταῖς πόλεσιν, εἴπερ εἴεν, ἀλλὰ καὶ δι' ὁρθὴν δόξαν, τούτοιν δὲ οὐδέτερον φύσει ἔστιν τοῖς ἀνθρώποις, [98d] οὔτε ἐπιστήμη οὔτε δόξα ἀληθῆς, οὔτ' ἐπίκτητα— ἢ δοκεῖ σοι φύσει ὁποτερονοῦν αὐτοῖν εἶναι; οὐκ ἔμοιγε. οὐκοῦν ἐπειδὴ οὐ φύσει, οὐδὲ οἱ ἀγαθοὶ φύσει εἴεν ἄν. οὐ δῆτα. ἐπειδὴ δέ γε οὐ φύσει, ἐσκοποῦμεν τὸ μετὰ τοῦτο εἰ διδακτόν ἔστιν. ναί. οὐκοῦν διδακτὸν ἔδοξεν εἶναι, εἰ φρόνησις ἢ ἀρετή; ναί. καὶ εἴ γε διδακτὸν εἴη, φρόνησις ἀν εἶναι; πάνυ γε. καὶ [98e] εἰ μέν γε διδάσκαλοι εἴεν, διδακτὸν ἀν εἶναι, μὴ ὅντων δὲ οὐ διδακτόν; οὕτω. ἀλλὰ μήν ὡμολογήκαμεν μὴ εἶναι αὐτοῦ διδασκάλους; ἔστι ταῦτα. ὡμολογήκαμεν ἄρα μήτε διδακτὸν αὐτὸν μήτε φρόνησιν εἶναι; πάνυ γε. ἀλλὰ μήν ἀγαθὸν γε αὐτὸν ὡμολογοῦμεν εἶναι; ναί. ὠφέλιμον δὲ καὶ ἀγαθὸν εἶναι τὸ ὁρθῶς ἡγούμενον; πάνυ γε.

St. 99a

[Μένων]: ὄρθῶς δέ γε ἡγεῖσθαι δύο ὅντα ταῦτα μόνα, δόξαν τε ἀληθῆ καὶ ἐπιστήμην, ἢ ἔχων ἄνθρωπος ὄρθῶς ἡγεῖται— τὰ γὰρ ἀπὸ τύχης τινὸς ὄρθῶς γιγνόμενα οὐκ ἀνθρωπίνη ἡγεμονίᾳ γίγνεται— ὃν δὲ ἄνθρωπος ἡγεμών ἐστιν ἐπὶ τὸ ὄρθον, δύο ταῦτα, δόξα ἀληθῆς καὶ ἐπιστήμη. δοκεῖ μοι οὕτω. οὐκοῦν ἐπειδὴ οὐ διδακτόν ἐστιν, οὐδ' ἐπιστήμη δὴ ἔτι γίγνεται ἡ ἀρετή; οὐ φαίνεται. δυοῖν [99b] ἄρα ὅντοιν ἀγαθοῖν καὶ ὠφελύμοιν τὸ μὲν ἔτερον ἀπολέλυται, καὶ οὐκ ἀν εἴη ἐν πολιτικῇ πράξει ἐπιστήμη ἡγεμών. οὐ μοι δοκεῖ. οὐκ ἄρα σοφίᾳ τινὶ οὐδὲ σοφῷ ὅντες οἱ τοιοῦτοι ἄνδρες ἥγοῦντο ταῖς πόλεσιν, οἱ ἀμφὶ Θεμιστοκλέα τε καὶ οὓς ἄρτι Ἀνυτος ὅδε ἔλεγεν· διὸ δὴ καὶ οὐχ οἵοι τε ἄλλους ποιεῖν τοιούτους οἶοι αὐτοί εἰσι, ἀτε οὐ δι' ἐπιστήμην ὅντες τοιοῦτοι. ἔοικεν οὕτως ἔχειν, ὡς Σώκρατες, ὡς λέγεις. οὐκοῦν εἰ μὴ ἐπιστήμῃ, εὐδοξίᾳ δὴ τὸ λοιπὸν [99c] γίγνεται· ἡ οἱ πολιτικοὶ ἄνδρες χρώμενοι τὰς πόλεις ὄρθοῦσιν, οὐδὲν διαφερόντως ἔχοντες πρὸς τὸ φρονεῖν ἡ οἱ χρησμῷδοι τε καὶ οἱ θεομάντεις· καὶ γὰρ οὕτοι ἐνθουσιῶντες λέγουσιν μὲν ἀληθῆ καὶ πολλά, ίσασι δὲ οὐδὲν ὃν λέγουσιν. κινδυνεύει οὕτως ἔχειν. οὐκοῦν, ὡς Μένων, ἄξιον τούτους θείους καλεῖν τοὺς ἄνδρας, οἵτινες νοῦν μὴ ἔχοντες πολλὰ καὶ μεγάλα κατορθοῦσιν ὃν πράττουσι καὶ λέγουσι; πάνυ γε. ὄρθῶς ἄρ' ἀν καλοῦμεν θείους τε οὓς νυνδὴ ἐλέγομεν χρησμῷδοὺς [99d] καὶ μάντεις καὶ τοὺς ποιητικοὺς ἄπαντας· καὶ τοὺς πολιτικοὺς οὐχ ἱκιστα τούτων φαῖμεν ἀν θείους τε εἶναι καὶ ἐνθουσιάζειν, ἐπίπνους ὅντας καὶ κατεχομένους ἐκ τοῦ θεοῦ, ὅταν κατορθῶσι λέγοντες πολλὰ καὶ μεγάλα πράγματα, μηδὲν εἰδότες ὃν λέγουσιν. πάνυ γε. καὶ αὕτη γε γυναῖκες δήπου, ὡς Μένων, τοὺς ἀγαθοὺς ἄνδρας θείους καλοῦσι· καὶ οἱ Λάκωνες ὅταν τινὰ ἔγκωμιάζωσιν ἀγαθὸν ἄνδρα, θεῖος ἀνήρ, φασίν, οὕτος. καὶ [99e] φαίνονται γε, ὡς Σώκρατες, ὄρθῶς λέγειν. καίτοι ίσως Ἀνυτος ὅδε σοι ἄχθεται λέγοντι.

St. 100a

[Σωκράτης]: οὐδὲν μέλει ἔμοιγε. τούτω μέν, ὡς Μένων, καὶ αὔθις διαλεξόμεθα· εἰ δὲ νῦν ἡμεῖς ἐν παντὶ τῷ λόγῳ τούτῳ καλῶς ἐζητήσαμέν τε καὶ ἐλέγομεν, ἀρετὴ ἀν εἴη οὕτε φύσει οὕτε διδακτόν, ἀλλὰ θείᾳ μοίρᾳ παραγιγνομένη ἄνευ νοῦ οἵς ἀν παραγίγνηται, εἰ μὴ τις εἴη τοιοῦτος τῶν πολιτικῶν ἀνδρῶν οἵος καὶ ἄλλον ποιῆσαι πολιτικόν. εἰ δὲ εἴη, σχεδὸν ἀν τι οὕτος λέγοιτο τοιοῦτος ἐν τοῖς ζῶσιν οἷον ἔφη Ὄμηρος ἐν τοῖς τεθνεῶσιν τὸν Τειρεσίαν εἶναι, λέγων περὶ αὐτοῦ, ὅτι οἵος πέπινυται τῶν ἐν Ἀιδου, τοὶ δὲ σκιαὶ ἀίσσουσι. ταύτὸν ἀν καὶ ἐνθάδε ὁ τοιοῦτος ὕσπερ παρὰ σκιὰς ἀληθὲς ἀν πρᾶγμα εἴη πρὸς ἀρετήν. κάλλιστα [100b] δοκεῖς μοι λέγειν, ὡς Σώκρατες. ἐκ μὲν τοίνυν τούτου τοῦ λογισμοῦ, ὡς Μένων, θείᾳ μοίρᾳ ἡμῖν φαίνεται παραγιγνομένη ἡ ἀρετὴ οἵς ἀν παραγίγνηται· τὸ δὲ σαφὲς περὶ αὐτοῦ εἰσόμεθα τότε, ὅταν πρὶν ὥτινι τρόπῳ τοῖς ἀνθρώποις παραγίγνεται ἀρετή, πρότερον ἐπιχειρήσωμεν αὐτὸ καθ' αὐτὸ ζητεῖν τί ποτ' ἔστιν ἀρετή. νῦν δ' ἔμοὶ μὲν ὥρα ποι ιέναι, σὺ δὲ ταῦτα ταῦτα ἀπερ αὐτὸς πέπεισαι πεῖθε καὶ τὸν ξένον τόνδε Ἀνυτον, ίνα πραότερος [100c] ἦ· ὡς ἐὰν πείσης τοῦτον, ἔστιν ὅτι καὶ Αθηναίους ὀνήσεις.